

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 20. februar 2019 kl. 13:15 – 15:15.

Møterom 448 – JUSII.

Til stede:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)

Erling Johannes Husabø (a) – vara for Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Jan-Ove Færstad (a)

Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)

Anne Torekoven – vara for Kjersti Bakke Sørensen (c)

Emilie Mellbye Rytter (d)

Andreas Myrseth Kolstad (d)

Forfall: Kjersti Bakke Sørensen (c), Synne Sæther Mæhle (a).

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget@jurfa.uib.no

ePhorte 19/3

Neste møte: onsdag 20. mars 2019, kl. 10:15 i 448 - JUSII.

Sak 1/19	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Godkjent med merknad: Det er ikke optimalt at vi har ettersendte saker, men noen ganger er det nødvendig. Dagsorden: Sak 14 flyttes fram som første vedtakssak. Godkjent.
Sak 2/19	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 12. desember 2018. Godkjent på sirkulasjon 18. desember 2018. OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: a) § 6-1 Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet: Frist for kandidatløftet (forlenget for høstkandidatene) b) JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner Litteratur c) JUS134-KINA Eksamensdatoer V19 d) JUS134 og JUS134-Kina. Litteratur e) JUS290-2-A Comparing Legal Cultures in Europe. Læringsutbyttebeskrivelse. f) JUS290-2-A Comparing Legal Cultures in Europe. Obligatorisk arbeid og prøvingsform. <i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget@jurfa.uib.no</i>
3 2009/8038-31	Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet. Universitetsstyret vedtok i sitt møte den 29. november 2018 , sak 129/18 : «Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet» forlenges med fem år, fra og med 01.01.2019 til og med 31.12.2023.» Forskriften er foreløpig ikke publisert i Lovdata.
4	Arbeidsgruppen som har utredet grunnlag for ny studieordning avga sin utredning i går, 19. februar 2019. Den er overlevert dekanatet, og blir presentert i Fakultetsnytt førstkommande fredag.
Sak 3/19	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	JUS241 Strafferett Kursrapport .
SU uttaler	Rapporten beskriver et emne som har fått en godt egnet form innenfor gjeldende

ressursrammer.

Studieutvalget ser det som positivt at emnet har den faglige dynamikken som kommer til uttrykk i at seksualforbrytelser er tatt inn i årets kurs. Tilsvarende gjelder for endringene som er gjort med prosedyren.

SU stiller seg bak beklagelsen av ressursrammene som avgrenser skrivetreningen som burde ha mer plass på et så stort emne på fjerde studieår, og berømmer tiltaket med frivillig skriving med kommentering – det er et verdifullt tilbud til studentene.

Studieutvalget ser også positivt på utsiktene til en egen lærebok om spesiell strafferett tilpasset emnet.

Til pkt. 1 c: SU vil oppfordre til å unngå formuleringer om karakterfordeling som kan misforstås som normalfordeling.

SU er opptatt av at det fortsatt holdes trykk på utviklingen av nivåkontrollfunksjon i Inspira (ref. pkt 1 a vi).

2

SU uttaler

LEGANTO. Digitale litteraturlister. [Orientering](#) fra SA.

Studieutvalget konstaterer at UiB innfører LEGANTO for etablering og publisering av litteraturlister. For å sikre at implementeringen foregår på en god måte på vårt fakultet, bes kommunikasjonsansvarlige ved fakultetet allerede nå om å utforme intern kommunikasjon i egnede kanaler for å orientere vitenskapelige om tiltaket samt å forberede dem på nødvendig aktivitet i mars og april.

I implementeringen av funksjonaliteten skal arbeidsfordelingen mellom administrasjon og fagpersonell vurderes. Dette antas likevel ikke å være mer arbeidskrevende for emneansvarlige enn någjeldende etablering og vedlikehold av litteraturlister.

Vedtakssaker

Sak 4/19

Vedtak

JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. [Emnebeskrivelse](#).

Emnebeskrivelsen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett endres med virkning fra studieåret 2018/19.

Endringen er i overensstemmelse med forslaget, med unntak av to ytterligere endringer i avsnittet «Obligatorisk undervisningsaktivitet». Det vises til saken.

Datoer og tidspunkter under overskriften «Eksamensinformasjon» inngår ikke i vedtaket her, det vedtas separat.

SU ber den emneansvarlige være oppmerksom på at dette er studentenes første emne med obligatorisk engelskspråklig skriving, og sørge for tilpasset, egnet undervisning.

Sak 5/19

Vedtak

JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements. [Emnebeskrivelse](#).

Emnebeskrivelsen i JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements endres som foreslått med virkning fra H19.

Sak 6/19

Vedtak

JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. [Endringer](#) i emnebeskrivelsen.

Emnebeskrivelsen for JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter endres som foreslått med virkning fra studieåret 2019/20.

SU ber om at en vurdering av de ulike ordningene samt en begrunnelse for ønske om endring settes inn i emneevalueringen for kurset i år.

Sak 7/19

Vedtak

Instruks om oppgavegjeving og sensur. [Forslag](#) om samordning og endring av fakultetets regelverk om oppgaver, karaktersetting, sensorer og sensur. *JOSP*.

1. SU innstiller overfor fakultetsstyret:

- Instruks om oppgavegjeving og sensur vedtas som foreslått.
- Med virkning fra samme tidspunkt oppheves
 - o Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet
 - o Retningslinjer for karakterfastsettning
 - o Instruks om oppgavegjeving og sensur
 - o Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere

2. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-9 Alminnelige regler om sensur skal lyde:

1. Sensurfristen reguleres av [universitets- og høyskoleloven](#) § 3-9 nr. 4, [Forskrift om frister for sensur ved Det juridiske fakultet](#) og [Forskrift om sensurfrist for mastergradsoppgaver](#). Sensurdato opplyses i tilknytning til eksamen. Der sensuren faller senere enn det som er opplyst, skal ny dato publiseres i Mitt UiB.
2. Sensur av arbeider som inngår i karaktergrunnlaget foretas av én sensor.

	Unntak: - Besvarelser som først vurderes til F eller Ikke bestått skal vurderes av ytterligere en sensor før endelig sensurvedtak fattes. - Masteroppgaver vurderes av to sensorer, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2 andre punktum. - Ved ny sensurering etter klage over sensurvedtak, benyttes to sensorer, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 5 første punktum. - Krav om begrunnelse for sensurvedtak rettes primært til sensor på det tidspunkt («trefftiden») og på den måten fakultetet angir for den enkelte eksamen. Det er likevel adgang til å kreve begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring av sensuren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3 (1), tredje setning. - Hvis studenten har henvendt seg til sensor i trefftiden skal begrunnelsen gis senest dagen etter at kravet ble satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrativt ansvarlig for studieåret/emnet samme dag eller senest neste morgen. Hvis studenten har framsatt krav om begrunnelse etter trefftiden, men innenfor lovens ytre frist, gis begrunnelse senest to uker etter at kravet er satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrativt ansvarlig for studieåret/emnet senest neste dag. - Det gis ikke hovedkarakter for graden master i rettsvitenskap. Ikrafttredelse samtidig med pkt. 1.
Sak 8/19	UTGÅR UTGÅR
Sak 9/19	Honorering for emneansvar og sensur JUS325 Rettshjelp. Forslag fra studiedekanen.
Vedtak	Emneansvar for JUS325 Rettshjelp honoreres etter ordinær sats (1 time/studiepoeng = 10 timer) to ganger pr år, siden emnet tilbys to ganger pr år. Sensur av hjemmeeksamen i JUS325 honoreres som hjemmeeksamen for øvrig, for tiden 1,5 t/besvarelse.
Sak 10/19	JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett. Undervisningstilbud. Forslag fra emneansvarlig.
Vedtak	Fra og med studieåret 2019/2020 tilbys undervisning og eksamen i JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett bare i høstsemesteret. Fra og med studieåret 2019/2020 tilbys eksamen i JUS257-2-A Aksjeselskapsrett fordypning bare i undervisningssemesteret. Begge emner tilbyr kontinuasjonseksamen: Studenter som har hatt gyldig vurderingsmelding til en ordinær eksamen i emnet og som har eksamensforsøk igjen i emnet, kan be om å bli meldt til ny eksamen på slutten av neste semester.
Sak 11/19	Honorering for oppgaveskriving, obligatorisk kursoppgave og hjemmeeksamen. Forslag fra studiedekanen/studieadministrasjonen.
Vedtak	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret: - Å skrive praktikumsoppgave til obligatorisk kursoppgave normeres til åtte timer. - Å skrive retteveiledning til obligatorisk kursoppgave normeres på samme måte som sensorveiledning til eksamensoppgave. - Å skrive eksamensoppgave – praktikum eller teori – til (tellende) hjemmeeksamen, normeres på samme måte som tilsvarende oppgaver for skoleeksamen.
Sak 12/19	Eksamensplanen for 2018/19. Forslag fra JSU om endring i planen. Merknad fra studieadministrasjonen .
Vedtak	Det gjøres ikke endring i eksamensplanen for 2018/2019. Vedtatt med fem stemmer, mot studentenes to stemmer. Studentene stemte for forslaget alternativ 2: For studenter som er meldt opp til gjentak av eksamen i JUS123 er innleveringsfristen for eksamen i JUS134 14. juni klokken 21.30. For studenter som er meldt opp til gjentak av eksamen i JUS134 gjelder samme utvidelse av fristen.

Sak 13/19	Sensorveiledninger for spesialemler og kontinuasjonseksamener. Forslag fra studiedekanen.
Vedtak	<i>Saken utsettes.</i>
Sak 14/19	MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme. Emnebeskrivelse. Forslag til endring.
Vedtak	Emnebeskrivelsen for MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme endres med virkning for 2019. Endringen gjøres som foreslått med unntak av Forms of Assessment, der det skal hete: «The reflection paper must be 2000 – 3000 words.» SU forutsetter at litteratur, arbeidskrav og prøving legges opp slik at det reflekterer at Maritime Bergen Law Summer Programme nå endres til et spesialemler på 5 studiepoeng på masternivå. SU ber om en ny sak om eventuell videreføring av emnet i 2020, hvor det både redegjøres for erfaringene med de nå vedtatte endringene og for fakultetets ressursbruk knyttet til dette emnet
15/19	Søren Koch har søkt om å få dekket NOK 1 200 for å registrere seg som «teacher i den profesjonaliserte/oppgraderte versjonen av kahoot».
Vedtak	Innenfor sin fullmakt til å disponere inntil 30 000 kroner/år til undervisningsrelaterte formål, godkjenner SU at Søren Koch får refundert NOK 1 200 for å registrere seg som teacher i Kahoot.

Eventuelt

Halvard Haukeland Fredriksen

Leder

Johanne Spjelkavik

Sekretær

KURSAPPOR – JUS241, H/18

KURSANSVARLIG: Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen

Kursrapporten er utarbeidet den 25. februar 2019 av Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen

1. FAGLÆRERS GENERELLE VURDERING

a) Praktisk gjennomføring

i. strukturen på kursopplegget

Strukturen på kurset har hatt same mal som tidlegare år, og fungerer gjennomgåande godt.

ii. Forelesningene

Førelesingane har i stor grad hatt same profil og innhald som tidlegare år. Ei endring i år var at vi rydda plass for ei førelesing om seksualbrottsverka, som har vore etterspurt blant studentane dei siste åra. Denne førelesinga vart òg lagt saman med Bergen Lecture 2018, som i år omhandla seksualbrottsverka, slik at studentane kunne vere med på den òg.

iii. benyttede arbeidsoppgaver – både i arbeids- og storgruppene

Seminaroppgåvene er dei same som har vore nytta tidlegare år, med mindre revisjonar basert på erfaringar frå fjorårets kurs.

iv. skrivning og kommentering

Vi kursansvarlege har lenge ytra ønske om eit større innslag av skrivning/kommentering på JUS241, særleg i starten av kurset, men det har ikkje vore mogleg av ressursmessige grunnar. Difor tilbydde vi òg i år frivillig skrivning med kommentering for inntil 3 svar pr. gruppe. Vi vurderer det som eit verdifullt bidrag til undervisinga i førekant av obligatorisk kursoppgåve.

v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene

Seminara fungerte i år svært godt. Vi hadde kompetente og for det meste godt erfarne undervisarar.

vi. obligatorisk kursoppgave

Obligatorisk kursoppgåve gjekk føre seg relativt bra, med unntak av nokre feil i oppgåveteksten som vart raskt retta. Sensuren var derimot ikkje så optimal, då vi ikkje fekk høve til å drive nivåkontroll i Inspira. Mange studentar gav òg tilbakemelding på utfiredsstillande kommentering.

vii. eksamen

Eksamen var i år noko utradisjonell, då det var eit element av teorioppgåve, som rett nok var godt dekkja inn av undervisinga. Sjølv om dette møtte noko motstand i evalueringa, meiner vi eksamensoppgåva gav eit godt grunnlag for å testa studentane sine kunnskapar og metodiske evner opp mot læringsmåta i faget. Gjennomføringa av sensuren fungerte gjennomgåande godt. Det var 426 studentar som møtte til eksamen. Av desse har 98 klaga. Klagesensuren er pr. dato ikkje avslutta.

viii. samarbeid med administrasjonen

Samarbeidet med administrasjonen fungerte godt.

b) Strykprosent og frafall på eksamen

Det var 33 som trekte seg under eksamen. Strykprosenten var 4,1 % (16 kandidatar).

c) Karakterfordeling

Karakterfordelinga låg relativt nært opp til normalintervallet, men med noko få E og D, til fordel for noko for mange C.

d) Studieinformasjon og -dokumentasjon

Informasjonen og dokumentasjonen var tilfredsstillande.

e) Tilgang til relevant litteratur

Tilfredsstillande: vår bok (Frihet, forbrytelse og straff) fungerer godt som læremiddel. Det har derimot vore ei utfordring med litteratur om «spesiell strafferett», der Matningsdal har vore støttelitteratur. Mange studentar har sett det som meir eller mindre «obligatorisk» litteratur. Vi held no på med å utarbeide eige arbeid og om dette, noko som vil løyse utfordringane for komande år.

2. FAGLÆRERS VURDERING AV RAMMEVILKÅRENE

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Gjennomgåande bra, men enkelte seminarrom har mindre godt opplegg for prosjektor.

b) Andre forhold

Vi har ingenting å peike på her.

3. FAGLÆRERS KOMMENTAR TIL ÅRETS STUDENTEVALUERING(ER) (REFERANSEGRUPPEMØTET)

Referat fra emnets referansegruppemøte er lagt ved denne rapporten, og skal være kommentert av kursansvarlig, jf. vedtak i Studieutvalget den 21.4.15.

a) Metode – gjennomføring

Det fungerer greitt for vår del med elektronisk evaluering, men svarprosenten synes vere liten, noko som gjer resultata usikre.

b) Oppsummering av innspill

Hovudinntrykket er at studentane verkar vere nøgde med kursa. Årets kurs synes òg å ha fått betre til prosedyresamlingane, som dei tidlegare har hatt innvendingar mot. Den tyngste innvendinga mot årets

kurs er litteratursituasjonen og bruken av Matningsdal si bok, men det vil altså ikkje vere eit problem komande år.

c) Eventuelle tiltak iverksatt i løpet av kurset

Nei.

4. OPPFØLGING AV FJORÅRETS EVALUERING

Har punkter fra fjorårets evaluering blitt innarbeidet/ført til endringer i årets kurs? Hvis ja: hvordan?

Vi har arbeidd med å forbetre prosedyresamlingane, og teke inn seksualbrotsverka i førelesingsrekka.

5. FAGLÆRERS SAMLEDE VURDERING, INKL. FORSLAG TIL FORBEDRINGSTILTAK

Samla sett vurderer vi kurset som velfungerande, og vi vil som nemnt ovanfor, søke å utbetre det ytterlegare på nemnte punkt.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 3/18 – 2**LEGANTO: Digitale litteraturlister**

Fra studieadministrativ avdeling har vi mottatt en orientering om en ny modell for å etablere og formidle litteraturlister i alle emner. Modellen er i alle ledd vesensforskjellig fra den vi nytter i dag, og det er helt avgjørende at den følges opp av *alle* emneansvarlige. Denne første orienteringen fra SA er satt inn under her. Det er også laget en nyhetssak på UiBs ansattssider: <https://www.uib.no/ub/124134/digitale-litteraturlister-p%C3%A5-hele-uib>

Det som er vektlagt her er UiBs målsetning om digitalisering av læringsmiljøet, samt «økt kvalitet, tilgjengelighet og mer effektive arbeidsprosesser». Av orienteringen går det ikke fram om faglige hensyn har vært med i vurderingene.

Det kommer egne sentrale opplæringstilbud og brukerveiledninger. Administrasjonen har sitt informasjonsmøte den 18. februar, fulgt opp av workshops for opplæring 4. – 8. mars. Siste halvdel av mars blir det satt opp workshops for fagpersonell/emneansvarlige.

Det viktige nå er å orientere faglig ansatte om omleggingen, og at det ikke vil foreligge noe alternativ for litteraturlistene fra H19. Sentralt her er fristen **2. mai 2019** for å ha avsluttet arbeidet med litteraturlister for høstsemesteret.

Forslag til uttalelse:

Studieutvalget konstaterer at UiB innfører LEGANTO for etablering og publisering av litteraturlister for alle fakulteter fra og med H19. For å sikre at implementeringen foregår på en god måte på vårt fakultet, bes kommunikasjonsansvarlige ved fakultetet allerede nå om å utforme intern kommunikasjon i egnete kanaler for å orientere vitenskapelige om tiltaket samt å forberede dem på nødvendig aktivitet i mars og april.

UNIVERSITETET I BERGEN

Studieadministrativ avdeling

Fakultetene

Referanse

2019/1806-TOVST

Dato

31.01.2019

Informasjon om implementering av digitale litteraturlister

Til studieadministrasjonen ved instituttene

UiB har anskaffet et system for digitale litteraturlister, Leganto, som det kommende semesteret skal implementeres ved hele universitetet (Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet har allerede startet denne implementeringen). Slike systemer kommer nå for hele sektoren, og målet er økt kvalitet, tilgjengelighet og mer effektive arbeidsprosesser. Les mer om systemet i [denne nyhetssaken](#) på ansattsidene.

Systemet er et av en rekke integrerte tjenester som samlet utgjør UiBs digitale læringsmiljø. Styringsgruppen ledes av viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, og innføringen gjøres i tett samarbeid mellom Studieadministrativ avdeling og Universitetsbiblioteket. Universitetsbiblioteket er systemeier for Leganto.

Det vil si at alle litteraturlister skal legges inn i det nye systemet fra og med dette semesteret. Dette inkluderer også innmelding til Litteraturkiosken, og erstatter nåværende innmelding via Skjemaker. I tillegg vil alle bokreferanser bli meldt inn til Akademika automatisk. **Fristen for levering av litteraturlistene i Leganto er 2. mai.**

Det er de emneansvarlige som skal lage listene, men studieadministrasjonen er naturlige støttespillere for fagmiljøet og det er derfor viktig at studieadministrativt ansatte kjenner til systemet når det nå skal ruller ut. Det vil bli sendt ut egen informasjon til de emneansvarlige.

Forberedelser i FS

NB! Vi vil også allerede nå informere om at dersom emneansvarlige skal ha mulighet til å knytte sine lister til de respektive emnene må de være registrert i FS i tråd med anbefalingene under punktet 'Fagpersoner og administrative': <https://mitt.uib.no/courses/101/pages/forberedelser-i-fs>

Innmelding

Vi ber om at hvert institutt melder inn de studieadministrativ ansatte som jobber med denne typen arbeid til littlistesystem@uib.no for viktig og gjensidig informasjonsutveksling om implementeringen.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Studieadministrativ avdeling
Telefon 55589314

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Langesgate 1
Bergen

Saksbehandler
Pernille Lothe
55 58 45 86

Invitasjon til informasjonsmøte

Vi vil med dette invitere til informasjonsmøte for studieadministrativt ansatte **mandag 18. februar kl. 10.00-11.00 i Auditorium 1080, Stein Rokkans hus, Nygårdsgaten 5.**

Påmelding: <https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=6127265>. Her vil vi fortelle om systemet (inkludert dataflyt og tilganger), og erfaringer fra høstens arbeid. Det vil også være satt av god tid til spørsmål. Det vil også bli holdt workshops for studiekonsulenter i hvordan lage lister og brukerveiledning (se plan for implementering).

Plan for implementering av nytt system

Aktivitet	Dato(er)
Informasjonsmøte for studieadministrativt ansatte	18.02
Felles workshops for bibliotekansatte og studiekonsulenter i Leganto/brukerveiledning	04.-08.03
Workshops for emneansvarlige i Leganto/brukerveiledning	11.03.- 29.03
Frist for å sende fullstendige litteraturlister til biblioteket (litteraturkiosk og annet)	02.05
UiBs sentrale frist for publisering av litteraturlister	01.06

Lenker og kontaktinformasjon

Logg på Leganto med FEIDE-id'ene deres her:

https://bibsys-d.alma.exlibrisgroup.com/leganto/login?institute=47BIBSYS_UBB&auth=SAML

Brukerveiledning i det nye systemet: <https://mitt.uib.no/courses/13850>. Vi vil spesielt anbefale å følge denne [sjekklisten](#) som trinn for trinn beskriver hvordan man lager en litteraturliste i Leganto.

Alle spørsmål (brukerstøtte/hjelp for både ansatte og studenter) i forbindelse med implementering av det nye systemet: littlistesystem@uib.no

Prosjektleder: Pernille Riise Lothe
Universitetsbibliotekar, Universitetsbiblioteket.
pernille.lothe@uib.no/55 58 45 86.

Vennlig hilsen

Christen Soleim
avdelingsdirektør

Maria-Carme Torras Calvo
bibliotekdirektør

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 4/19**Emnebeskrivelse JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.**

Vi har mottatt vedlagte forslag til endring av emnebeskrivelsen fra emneansvarlig Søren Koch. Endringene er satt med track changes.

Undervisningssemester

Vår

Undervisningssted

Det juridiske fakultet, Bergen

Mål og innhold

JUS 134 er et perspektivfag. Formålet er å gi studenten en dypere forståelse av gjeldende rett samt etablert juridisk metode i dag, ved å sammenligne dagens norske rettskultur med tidligere tilstander og andre rettskulturer. Både ~~egge~~ rettshistorie og rettskomparasjon vil bidra til at studenten vil kunne bedre forstå, evaluere og diskutere norsk rett i et større europeisk perspektiv.

Deler av undervisningen, litteraturen og de obligatoriske arbeidskravene er på engelsk, og JUS134 bidrar med dette til at studenten i løpet av jusstudiet tilegner seg generell kompetanse i juridisk engelsk.

Videre vil studentene i arbeidet med en hjemmeeksamen tilegne seg ferdigheter i skriving av lengre juridiske tekster i et artikkelformat, herunder hvilke krav som stilles til rettskilder og litteratur i fotnoter og registre i rettsvitenskapelige tekster.

Gjennom en hjemmeeksamen med krav til presise henvisninger til rettskilder og litteratur i fotnoter og registre bidrar JUS134 også til at studenten tilegner seg ferdigheter i skriving av lengre juridiske tekster i et artikkelformat.

Formålet med JUS134 Rettshistorie og komparativ rett er, å

(I) bli i stand til å forklare og analysere, diskutere hvordan en rettskultur er sammensatt av de rettskulturelle faktorene *konfliktløsning, normproduksjon, rettferdighetsidealer, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Videre å

(II) bli i stand til å sammenligne, forklare, analysere og diskutere karakteren av disse rettskulturelle faktorene i den norske, finske, engelske og tyske rettskulturen. Og

(III) å kunne sammenligne, forklare, analysere og diskutere både historiske og nå pågående endringer i disse rettskulturelle faktorene, og relatere disse endringene til rettens ulike nivåer. er

(IV) oppnå forståelse for rettskulturelle særtrekk og opphav av disse samt evne til å unngå rettskulturelle betingede misforståelser eller kommunikasjonsvikt.

Læringsutbytte

Kunnskap:

I [JUS134](#)÷ Rettshistorie og komparativ rett skal studenten (1) få kunnskap om hva en rettskultur er, og hvordan den blir formet og omdannet gjennom møter med rettskulturelt gods fra andre rettskulturer. Det vil være et spesielt fokus på de 6 rettskulturelle strukturene *konfliktløsning, normproduksjon, rettferdighetsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Deretter skal studenten (2) få kunnskap om det historiske grunnlaget for den norske rettskulturen gjennom å studere norsk rettshistorie i et europeisk perspektiv. Igjen vil de 6 rettskulturelle strukturene stå i sentrum. Deretter skal studenten (3) få kunnskap om den norske, finske, engelske og tyske rettskulturen når det særlig gjelder de 6 rettskulturelle strukturene.

Den kunnskapen om *konfliktløsning, normproduksjon, rettferdighetsidealer, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering* skal studenten tilegne seg gjennom følgende spesifikke tema omhandlet i pensumlitteraturen:

(1) Rettskultur

- Rett som kultur
 - Danning av, og møtet mellom rettskulturer
 - Rettskultur og resepsjon av rett, og særlig funksjonen til det rettskulturelle filteret
 - En rettskulturs ulike nivåer etter modellene fra Kaarlo Tuori og Jørn Øyrehagen Sunde
 - Rettskulturell endring, og kommunikasjonsteknologiens rolle i slike endringsprosesser
 - Den nordiske rettskulturen
 - Rettskulturell og de transnasjonale rettsordenene, representert ved EMD og EU-domstolen

(2) Den norske rettskulturens historie i et europeisk perspektiv

- Normskaping gjennom rettspraksis, og fremveksten av ~~en~~ en riksløvgivning i Europa og Norge i høymiddelalderen.
- Rettsstudiet på europeiske universitet fra 1100-tallet, og hvordan dette påvirket den norske rettskulturen i høymiddelalderen, særlig når det gjelder metodetenkning.
- Hva romerretten, kanonisk rett og naturrett har hatt å si for utviklingen av en felleseuropeisk rettskultur, ~~en~~ (ius commune).

- Rettskildelærer og rettferdighetsidealer i norsk og europeisk middelalder.
- Den rasjonalistiske naturretten i europeisk og dansknorsk rettshistorie, og særlig i det dansknorske juridiske embetsstudiet av 1736 ~~i anledning dette~~
- Naturretsbaserte rettskildelærer og universalismen på 1700-tallet, og sedvanebaserte nasjonale rettskildelærer på 1800-tallet, samt utviklingen av den særlige norske rettsrealismen.
- Den deduktive metoden og det denne fikk å si for rettspraksis fra 1700-tallet av, forø europeisk lovgivning fra 1800-tallet, og forså ~~særlig~~ fremveksten av ~~det~~ forutberegnelig hete som et rettferdighetsideal
- Det internasjonale inspirasjonsgrunnlaget for endringer av den norske rettskulturen etter middelalderen.

(3) Komparativ rett: den norske, finske, engelske og tyske rettskulturen

- Karakteristika ved og skillet mellom *common law*- og *civil law*-tradisjonene.
- 1. ~~Faktorer som gjør at noen rettskulturer står frem som *mixed legal system*~~ hybrid-systemer (på engelsk *mixed legal systems*), og hvorfor denne betegnelsen kan være misvisende.
- 2. ~~Den norske rettskulturen, og særlig samspillet mellom lovgivning og domstoler~~ i den.
- 3. ~~Den finske rettskulturen, og særlig den~~ som representant for en nordisk rettstradisjon sammen med den norske rettskulturen
- 4. ~~Den engelske rettskulturen, og særlig praksis sin rolle i den.~~
- 5. ~~Den tyske rettskulturen, og særlig rettsvitenskapens rolle i den.~~
- 6. ~~De utfordringer EU/EØSF-retten og De europeiske menneskerettighetene~~ medfører for ~~stiller de norske, finske, engelske og tyske rettskulturene ovenfor.~~

DyktighetFerdigheter:

Studenten skal gjennom JUS134 Rettshistorie og komparativ rett opparbeide seg evner til å bruke kunnskapen slik at de ~~kan~~ både på norsk og på engelsk, kan

- (I) ~~(+)~~ forklare og diskutere hvordan en rettskultur er sammensatt av de rettskulturelle faktorene *konfliktløsning, normproduksjon, rettferdighetsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. ~~Videre å~~

(II) ~~(H) bli i stand til å~~ sammenligne, forklare, analysere og diskutere karakteren av disse rettskulturelle faktorene i den norske, finske, engelske og tyske rettskulturen. ~~Og~~

(III) ~~(H) å kunne~~ forklare og diskutere både historiske og nå pågående endringer i disse rettskulturelle faktorene, og relatere disse endringene til rettens ulike nivåer.

Generell kompetanse:

Formålet med JUS134 Rettshistorie og komparativ rett er å sette studenten i stand til å fremstillefinne og anvendebruke gjeldende rett i en periode med rettslig internasjonalisering. ~~der R~~ rettskulturell innsikt, tuftet på rettshistorisk og komparativ kunnskap, ~~er sentrale har vært en del av juridisk metode som~~ forståelsesredskaper når man behandler i) norsk rett produsert innenfor norske jurisdiksjonsgrenser, ii) norsk rett produsert innenfor norske jurisdiksjonsgrenser, men med utgangspunkt i rettskilder produsert utenfor, og iii) norsk rett produsert utenfor norske jurisdiksjonsgrenser.

Emnets innhold innebærer at deler av undervisningen, litteraturen og de obligatoriske arbeidskravene er på engelsk. Som en del av dette er det naturlig at engelskspråklig utgjør en sentral del av hovedlitteraturen, slik at Sstudenten blir kjent med engelskspråklige kilder og terminologi, og settesblir i stand til å argumentere og formidle på engelsk innenfor feltet. Kurset formidler Emnet bidrar til å gi studenten grunnleggende kompetanse i akademisk skriving på norsk og på engelsk.

I tillegg sikter emnetkurset mot å formidle en grunnleggende kunnskap om historiske og kulturelle sammenhenger som gjør det mulig for studenten å ta reflekterte standpunkt i debatten om utfordringer ved internasjonaliseringen og konsekvenser for den norske rettskulturen, samt for en nordisk og europeisk rettstradisjon.

Krav til studierett

MAJUR

Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning

Forelesninger, storgrupper, arbeidsgrupper og selvstudium.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

1. Gruppemøte, oppgaveskriving (hvoravsam én arbeidsgruppeoppgave på engelsk) og kommentering (på enten norsk eller engelsk) er obligatorisk. Utregningen av deltakelse blir gjort som fastsatt i "Retningslinjer for utregning av obligatorisk deltakelse".

2. Underkjente elementer i de obligatoriske arbeidskravene kan ikke tas om igjen før ved neste kurs.

3. Kursgodkjenning foreldes ikke.

Hver student skal i løpet av [JUS134](#): Rettshistorie og komparativ rett levere 3 obligatoriske arbeidsgruppeoppgaver til godkjenning, [hvorav en engelsk](#). Følgende krav må være innfridd for at oppgavene skal godkjennes:

- *Oppgaven må være på minst 700 ord og maksimum 1750 ord.*
- *Oppgaven skal være et svar på spørsmålet i den grad at oppgaven ville ha vært kvalifisert til ståkarakter på eksamen.*
- *Oppgaven skal være en ferdig tekst, og ikke en samling stikkord eller ufullstendige setninger.*
- ~~*Oppgaven må leveres på det språket som er angitt i oppgaveteksten, om ikke noe annet er sagt, på språket oppgavens spørsmål er formulert i.*~~

Hver student skal i løpet av [JUS134](#): Rettshistorie og komparativ rett kommentere 2 x 3 arbeidsgruppeoppgaver skrevet av andre medlemmer av arbeidsgruppen. Følgende krav må være innfridd for at kommenteringen skal godkjennes:

- *De samlede kommentarene til hver av de 6 oppgavene skal inneholde minst 4 substansielle kommentarer. Med en substansiell kommentar blir det forstått kommentarer som drøfter innhold og/eller fremstilling med fullstendige setninger, og som er egnet til å gi veiledning.*

Hver student skal forberede en skriftlig disposisjon av oppgaven til hver storgruppesamling, med omfang på inntil 350 ord. Disposisjonen skal kunne danne grunnlaget for – men ikke erstatte – et skriftlig svar på oppgaven og bør inneholde en grov struktur og rekkefølge av de mest relevante vurderingstemaene for oppgavesvaret. Disposisjonen skal leveres i MittUiB. Oppmøtet i storgruppa blir godkjent bare der notatet er levert; studenten bekreftet med sin signatur at notatet er levert i tide. Notatet inngår ikke i beregningen av om en student har levert en tilstrekkelig mengde skriftlige arbeider til å få kurset godkjent.

Dersom storgruppeleder er i tvil om kravene til arbeidsgruppeoppgave eller kommentarer er oppfylt, skal vedkommende oversende materialet til den fagansvarlige som skal treffe skriftlig begrunnet vedtak. Den aktuelle student vil deretter bli kontaktet av den administrativt ansvarlige for 3. studieåret, som opplyser om vedtaket. Det skriftlige vedtaket skal deretter gjøres tilgjengelig for studenten ved personlig overlevering, som vedlegg til skjermbrev, eller ved postsending.

Vurderingsformer

Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å gå opp til eksamen, og inngår følgelig i sertifiseringsgrunnlaget.

Etter kurset blir det avlagt en hjemmeeksamen. Oppgavene skal leveres elektronisk via Inspera. Studenten kan velge å levere hele bevarelsen eller

besvarelsen av enkelte delspørsmål på engelsk. Ordgrensen er satt til 45000 ord, eksklusive fotnoter, litteraturliste og andre registre. Besvarelsene skal skrives i artikkelformat, og formalia knyttet til kildehenvisninger vektlegges i sensuren. Substansielle drøftelser i fotnoter skal unngås og vil ikke gi uttelling ne tas ikke hensyn til ved vurderingen av besvarelsenebedømmelsen av oppgaven.

Karakterskala

A til E for bestått og F for ikke bestått.

Litteraturliste

~~Storparten av hovedlitteraturen til JUS134 Rettshistorie og komparativ rett er skrevet for å brukes i undervisningen i faget. Tilpassingsgraden og relevansen er derfor særlig høy.~~

Litteraturen som dekker den rettskulturelle og komparative delen av faget, er på engelsk. Dette fordi tema er transnasjonalt, og det er dermed naturlig at det blir formidlet på et språk som blir brukt på tvers av landegrenser. Det gjør det også lettere å bruke kunnskapen på en internasjonal arena senere i virket som jurist. Samtidig vil dette bidra til at studenten har tilstrekkelig tilgang til relevant engelskspråklig og rettskomparativ terminologi.

Emneevaluering

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

KONTAKT

Kontaktinformasjon

Emneansvarlig: Professor Søren Koch.

Administrativt ansvarlig: 3.studiear@jurfa.uib.no

EKSAMENSINFORMASJON

• Vurderingsordning: Hjemmeeksamen (Ny eksamen)

[Rett til ny vurdering](#)

Oppgave utleveres

~~30~~1.07.201~~98~~, 0~~89~~:00

Innleveringsfrist

0~~23~~.08.201~~98~~, ~~1409~~:~~300~~

Trekkfrist

~~30~~02.07.2018

Eksamenssystem

Inspera

Digital eksamen

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 5/19**JUS280-2-A JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements.****Emnebeskrivelse.**

Dette emnet ble endret fra 10 til 20 studiepoeng i 2016. (SU 34/16 den 24. mai 2016.) Det viser seg nå at ved denne overgangen har ikke emnebeskrivelsen blitt fullstendig oppdatert, i stedet har deler av beskrivelsen fra JUS283-2-A vært trukket inn. I prosessen med å korrigere dette, har emneansvarlig levert vedlagte forslag til emnebeskrivelse:

JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements**ECTS Credits**

20 ECTS Credits

Level of Study

Master

Full-time/Part-time

Full time

Teaching semester

Autumn

Place of Instruction

Bergen Law Faculty

Objectives and Content

The course will be an introduction to ADR and the Role of the Negotiation. The course addresses the role of the negotiators, mediators, and arbitrators. The course will also examine the bargaining process, ethics and various ADR tactics and techniques.

This course will critically examine developments in the creation and use of selected methods that are alternatives to conventional forms of adjudication. ADR (or as we now call it, appropriate dispute resolution) includes a wide variety of processes, some of which are quite close to adjudication (arbitration) and others which are like adjudication in some ways (like adversarial presentations in negotiation and mini-trials) but unlike adjudication in other ways (the direct communication of parties in mediation and the 'resolution' of problems based on future and interest based concerns, rather than past events and rights). There has been a virtual explosion of the use of a wide variety of processes and techniques for resolving and dealing with disputes and conflicts both in the public sector and in private arenas.

Conflict is not necessarily good or bad. Conflict can be dysfunctional and it can be difficult and dangerous for personal, business or institutional relationships. Conflict often requires a third party neutral to assist parties in resolving their disputes and to create valuable and workable relationships after their disagreements. This course provides students with the basic skills in alternative dispute resolution and it provides students with an understanding of common ADR principles and practices.

Students will be trained in the use of negotiation skills and provide students with a framework and theoretical foundation for the study of negotiation and to provide an opportunity for students to discuss important issues in the field of negotiation. In addition, students will practice their new negotiation skills in realistic simulations. Students will also be asked to critically evaluate the role of the negotiation within today's society.

LEARNING OUTCOMES

• Understand the purpose of ADR and negotiation, how ADR and negotiation satisfy the goals of conflict resolution, and the principles of fairness and justice within conflict resolution

- Understand the historical context of ADR and the problems it was created to solve and the problems it created.
- Understand how institutionalization of ADR has affected its development and how it is evolving.
- Understand the lawyer's role, both as a representative of clients in ADR.
- Understand the ethical considerations in both the macro "justice" sense of and in micro sense of behavioral and strategic choices and behaviors

Required Previous Knowledge

Two years of Law studies.

Recommended Previous Knowledge

None beyond the prerequisites

Access to the Course

The course is available for the following students:

Admitted to the integrated master programme in law

Admitted to the two-year master programme in law

Granted admission to elective courses at the Faculty of Law

Granted additional right to study following completed master degree in law at UiB

Exchange students at the Faculty of Law

The pre-requirements may still limit certain students' access to the course

Teaching Methods and Extent of Org. Teaching

The course will include lectures and discussions, with special emphasis placed on simulations. Attendance is expected and students will be expected to actively participate in all classes and assigned exercises.

Compulsory Assignments and Attendance

None

Forms of Assessment

Semester with teaching:

- A paper of 1800 words maximum. Each paper topic is open but has to be approved by the course teacher.
- A final four hour digital examination consisting of two or more essay questions.

The paper will count for 25% of the grade, and the exam 75%.

Semester without teaching:

A four hour digital school exam

A - E for passed, F for failed.

Exam language:

- Question paper: English
- Answer paper: English

Examination Support Material

Support materials allowed during school exam:

See section 3-5 of the Supplementary Regulations for Studies at the Faculty of Law at the University of Bergen.

Special regulations about dictionaries:

According to the Regulations for Studies, one dictionary is permitted support material during the examination. Bilingual dictionaries containing for example *both* Norwegian-English and English-Norwegian are considered as one dictionary.

Bilingual dictionaries to/from the same two languages - for example Norwegian-English/English-Norwegian - in *two* different volumes are also considered as one dictionary (irrespective of publisher or edition).

Dictionaries as described above cannot be combined with any other types of dictionaries.

Any kind of combination which makes up *more than* two physical volumes is forbidden.

In case a student has a special need for any other combination than the above mentioned, such combination has to be clarified with/approved by the course coordinator *minimum two weeks* before the exam. Students who have not been granted permission to have a special combination *minimum two weeks* before the exam will be subject to the usual regulations (Section 3-5) about examination support materials.

Grading Scale

A - E for passed, F for failed.

Subject Overlap

~~No academic overlapping with courses at the Law Faculty in Bergen.~~

Combined with JUS280-2-A this course generates 10 new credits only.

Course Evaluation

According to administrative arrangements for evaluating courses at the Law Faculty.

Course Coordinator

Professor Larry Bakken.

Course Administrator

elective-courses@jurfa.uib.no

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 6/19**JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Emnebeskrivelse.****1. Rollespill i storgruppe – orientering (undervisningsformer).**

I storgruppene har det vært organisert rollespill som del av undervisningen. Deltakelse i dette er ikke et obligatorisk krav, og det er derfor ikke nødvendig å sette det inn i emnebeskrivelsen. Det anses likevel heldig å orientere om dette, og følgende endring foreslås under overskriften «Storgruppemøter» i avsnittet «Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning»:

Storgruppesamlingenes primære formål er å generere en forståelsesfremmende diskusjon av de sentrale spørsmålene i faget. Samlingene gjennomføres etter følgende normalopplegg: Storgruppen diskuterer hva som er den beste måte å besvare oppgaven på. Herunder kan det tas utgangspunkt i vellykkede og mindre vellykkede oppgavesvar som er lagt ut på nettet. Storgruppelederen bør i denne forbindelse gi uttrykk for sin oppfatning av hva som er den beste fremgangsmåte for å løse oppgaven. Storgruppeleder skal fortrinnsvis fokusere på de vanskelige punkt og bør legge opp til diskusjon av spørsmål man kan trekke generell lærdom av. Det bør trekkes linjer fra oppgavens konkrete problemer til mer generell teori slik at forholdet mellom den spesielle rettsanvendelse og de generelle regler blir belyst. Det bør oppfordres til at studentene stiller spørsmål knyttet til oppgavene. Storgruppeleder kan likevel variere samlingene i forhold til normalopplegget. Eksempelvis kan samlingene konsentreres om emner studentene ønsker behandlet, eller det kan tas utgangspunkt i dagsaktuelle spørsmål. Forutsetningen er at variasjonen ivaretar læring i tråd med kursets progresjon.

[Storgruppeundervisningen kan organiseres som rollespill.](#)

2. Ordgrense i arbeidsgruppeoppgaver

I utgangspunktet har ordgrensen i arbeidsgruppeoppgaver på tredje studieår vært satt til 1750 ord. (SU 68/12 den 2. november 2012.)

I sak 54/14 den 16. september 2014 fattet SU vedtak om «en prøveperiode på ett år, der kursoppgavene i JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter reduseres fra seks til fem i antall. Den ene oppgaven økes i omfang fra 1750 ord til 2625 ord (50 % økning). Honoreringen til rettere økes med 50 % for denne oppgaven.» [Dette gjelder arbeidsgruppeoppgavene, ikke obligatorisk kursoppgave.]

Denne ordningen har vært gjeldende fram til nå, men emneansvarlig Jørgen Aall ønsker å gå tilbake til en innretning der alle arbeidsgruppeoppgavene er like lange og følger hovedregelen om 1750 ord.*** Han ønsker å beholde antallet på fem arbeidsgruppeoppgaver.***

Forslag til vedtak:

1. Følgende tilføyelse gjøres under overskriften «storgruppemøter» i avsnittet «Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning»:

Storgruppeundervisningen kan organiseres som rollespill.

2. Alle arbeidsgruppebesvarelsene har ordgrense på 1750 ord. Antallet arbeidsgruppeoppgaver skal fortsatt være fem.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 7/19***Endring av fakultetets regler om sensorer og sensur.***

Forslaget her er primært en redaksjonell endring og «opprydding» i et regelsett som kan framstå som uoversiktlig slik det er nå. Forhistorien for någjeldende utforming, kan spores tilbake til 2003 (og dels før det), med tilføyelser og større og mindre endringer for enkeltbestemmelser underveis.

Et slikt fragmentert regelsett er uheldig av flere grunner: Det reduserer tilgjengelighet og lesbarhet, det legger til rette for innbyrdes motstridende bestemmelser og det stiller unødige krav til oppdatering og redaksjon.

Saken her tar sikte på å samle og samordne disse reglene.

Saken har også virkning for § 3-9 Alminnelige regler om sensur, i [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#). Denne bestemmelsen beholdes i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, men foreslås endret.

Det någjeldende regelsettet foreslås samlet i en *ny Instruks om oppgåvegjeving og sensur ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen*. Det er i all hovedsak tale om redaksjonelle endringer. I noen tilfeller er det likevel nødvendig med mindre materielle endringer i noen av bestemmelsene, primært der det har vært svakere sammenheng mellom de ulike regelsettene. De kompliserte sammenhengene, flyttinger, nyskrivinger og slettinger gjør det vanskelig å lage en god oversikt over de *endringene* som foreslås; en slik oversikt anses dessuten lite formålstjenlig, ettersom det er ønskelig at SU og senere fakultetsstyret tar stilling til det faktiske forslaget som foreligger, ikke primært til endringene. Av den grunn må forslaget til instruks i sin helhet sees som forslag om ny regulering.

Forslaget til ny instruks omfatter någjeldende

- [Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet](#)
- [Retningslinjer for karakterfastsetjing](#)
- [Instruks om oppgåvegjeving og sensur](#)
- [Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere](#)

Alle disse i någjeldende versjon er satt inn i saken her i fulltekst, dels av arkivhensyn, dels av hensyn til opplysning av saken.

Den nye instruksen foreslås utformet slik:

Instruks om oppgavegjeving og sensur ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Vedteken av fakultetsstyret 17. mars 2019.

Instruksen er ei samanslåing av tidlegare

- *Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet*
- *Retningslinjer for karakterfastsetjing*
- *Instruks om oppgavegjeving og sensur*
- *Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere*

Desse vert oppheva samstundes med at instruksen her trer i kraft.

Innhold

Instruks om oppgavegjeving og sensur ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen	23
1. Fastsetjing av oppgåver	24
1.1. Oppgåveutval	24
1.2. Nivå på eksamensoppgåver	24
1.3. Krav til utforming av oppgåver	24
1.4. Oppgåver som ikkje er karakterteljande	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2. Teieplikt	Feil! Bokmerke er ikke definert.
3. Moment til vurderinga – sensorrettlegg	25
4. Sensorutval	26
5. Sensur for karakterteljande prøver	26
5.1. Tilhøvet til emneskildringane	26
5.2. Faglege kriterier for sensuren	26
5.3. Anonymitet	27
5.4. Gjennomføring av sensuren	27
5.5. Nivåkontroll	27
6. Grunngjeving for sensurvedtak	28
7. Klagekommisjon	Feil! Bokmerke er ikke definert.
8. Endringar i instruksen her	28

1. Fastsetjing av oppgåver

1.1. Oppgåveutval

1.1.1. Utvalet

- a) Oppgåver til prøver som er karakterteljande skal fastsetjast av den emneansvarlege etter samråding med oppgåveutvalet.
- b) Oppgåveutval for kvart av dei fire første studieåra er emneansvarleg for det aktuelle emnet, to studentrepresentantar oppnemnde av fakultetet og minst ein seminar- eller storgruppeleiar.
- c) For spesialemne skal det ikkje vera oppgåveutval. Den emneansvarlege fastset oppgåver for spesialemne.
- d) Det kan gjerast heilt eller delvis unntak frå krav om studentdeltaking i utvalet dersom eigna studentrepresentantar ikkje kan skaffast.
- e) I særlege høve kan studiedekanen godkjenne unntak frå kravet om oppgåveutval.
- f) Administrativt ansvarleg kallar inn til møta og møter sjølv etter behov.
- g) Medlemmene av oppgåveutval har teieplikt om drøftingane i oppgåveutvalet, og om oppgåveframlegg og fastsette oppgåver.
- h) Om teieplikta og avgrensinga av plikta gjeld elles forvaltningslova §§ 13-13c.

1.1.2. Arbeidet i utvalet

- a) Eit utkast til oppgåve skal leggjast fram for oppgåveutvalet seinast to veker før prøven skal haldast, og oppgåva skal vera endeleg fastsett seinast ei veke før oppgåva skal gjerast kjend. Større endringar i høve til utkastet skal leggjast fram for oppgåveutvalet før oppgåva blir endeleg fastsett.
- b) Oppgåveutvalet skal spesielt kontrollere at oppgåvene er formulerte klårt og eintydig med tanke på fagleg innhald og form for oppgåvesvar, jf. pkt. 1.3.
- c) Der oppgåveutvalet ikkje vert samde, vert avgjerda teken med alminneleg fleirtal. Emneansvarleg har dobbeltstemme.
- d) Sensorrettleiinga skal ikkje utarbeidast endeleg før etter at oppgåveutvalet har godkjend oppgåva. Ei momentliste til vurderinga skal vere tilgjengeleg for studentrepresentantane etter at dei har vurdert oppgåva, før dei gjer greie for erfaringane sine for utvalet.

1.2. Nivå på eksamensoppgåver

- a) Eksamensoppgåver skal utformast under omsyn til emnet si læringsutbyteskildring.
- b) Oppgåve og sensorrettleiing skal utformast med sikte på at studentane sin samla relevante kompetanse, jf. læringutbyteskildringa, kjem til uttrykk og vert løna.
- c) Det skal takast omsyn til
 - a. den tida studentane har til rådvelde for å svare på oppgåva og eventuell ordgrense for oppgåvesvaret
 - b. kva kjelder/hjelpemiddel som er lovlege på den aktuelle eksamen
 - c. kva nivå i studiet oppgåva gjeld for. Faglege og metodiske forventningar skal byggje på studentane sine samla kunnskapar og ferdigheiter.
 - d. om oppgåva skal svarast på i gruppe eller individuelt.
 - e. at vurderinga (sensuren) skal skje i samsvar med dei kvalitative karakterskildringane og "Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag", jf. pkt. 4.2.b).

1.3. Krav til utforming av oppgåver

1.3.1. Samanhengen mellom læring og prøving

Oppgåver som er karakterteljande eller obligatoriske i emnet («obligatorisk kursoppgåve»), skal i form og innhald byggje på emneinnhaldet.

Det tyder at det kan inngå spørsmål som ikkje har vore handsama i undervisninga. Dette kan vere spørsmål som er dekte av hovudlitteraturen, spørsmål som studentane kan svare på ut frå lovlege hjelpemiddel under prøven, eller spørsmål som stiller krav til sjølvstendig resonnement ut frå læringsmåla til emnet og tidlegare emne.

1.3.2. Praktiske oppgåver («praktikum»)

- a) Oppgåver som tek utgangspunkt i eitt eller fleire praktiske tilfelle kan gå ut på å skrive ei nøytral utgreiing, men oppgåva kan også gå ut på å skrive tekstar av andre slag, som skriftleg rådgjeving til ein part, prosesskriv, avtaleklausul, dom, forvaltningsklage, innstilling til forvaltningsorgan, utkast til lovtekst eller forskrift, osb.
- b) Det skal gå klårt fram av oppgåva kva type tekst det er tale om.
- c) Studentane skal tidlegare i studiet ha fått høve til å skrive minst ein tekst av det slaget det vert bede om på skuleeksamen.

1.3.3. Andre typar oppgåver («teorioppgåver»)

- a) Oppgåver som ikkje, eller berre i liten grad, tek utgangspunkt i praktiske tilfelle ("teorioppgåver") kan mellom anna gå ut på å prøve kunnskapar og oversikt, forståing og evne til å sjå og drøfte rettspolitiske spørsmål eller samanhengar og perspektiv i lærestoffet, analyse av ein dom, ei lovføresegn, merknader til eit prosesskriv eller anna.
- b) Oppgåveteksten bør gje klare haldepunkt for den nærare avgrensinga av oppgåvesvaret.
- c) Ein bør unngå oppgåver som berre gjev korte og stikkordprega overskrifter ("avtalelova § 36", "rettsleg interesse") eller som svarar til bestemte overskrifter i læremiddel.

1.3.4. Fleire oppgåver ved same prøve

Blir det gjeve fleire oppgåver ved same prøve, skal det gå fram om lag kor stor vekt som skal leggjast på kvart av oppgåvesvara, til dømes ved prosentvis fordeling.

1.4. Arbeidsgruppeoppgåver og storgruppeoppgåver

- a) I alle emna i dei tre første studieåra skal den emneansvarlege seinast to veker før undervisninga startar gjere kjend dei arbeidsgruppeoppgåvene og storgruppeoppgåvene studentane skal svare skriftleg på, saman med ein timeplan som viser tidspunkt for levering av oppgåvesvar og kommentering og eventuelt fordelinga på individuelle svar og fellessvar. Dette gjeld ikkje oppgåver som er nemnde i punkt 1.3.
- b) Den emneansvarlege kan endre oppgåvene seinare, og både den emneansvarlege og storgruppeleiaren kan lage tilleggsoppgåver til bruk i storgruppemøte o.l.

2. Moment til vurderinga – sensorrettleiing

- a) Det skal skrivast sensorrettleiing til alle oppgåver i alle eksamenar. For masteroppgåva vert det vist til [Instruks for veiledning og sensur på JUS399 masteroppgave](#) og [Utfyllande reglar om rettleiing og vurdering - masteroppgåver](#). Det er ikkje krav om sensorrettleiing utover dette for masteroppgåver.
- b) Sensorrettleiinga skal kort gjere greie for kva slags problemstillingar det er rimeleg å vente at studentane tek opp. Der det finst fleire innfallsvinklar skal minst to av dei nemnast. Vidare skal det gjerast greie for kva grunnlag læringsaktivitetane, hovudlitteraturen og andre læremiddel har gjeve for å svare på oppgåva. Så langt det er råd, bør det òg gjevast retningslinjer for karakterfastsetjinga.
- c) Ein bør unngå at sensorrettleiinga inneheld ei utførleg framstilling av dei rettsspørsmåla oppgåva reiser eller kan reise, slik at det ikkje vert skapt eit urealistisk inntrykk av kva som kan krevjast av studentane.
- d) For spesialemne og andre eksamenar med berre ein kommisjon, er det utarbeidd mal for forenkla sensorrettleiing.

- e) Sensorrettleiinga skal gjerast tilgjengeleg for studentane etter at karakterane er fastsette, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 3. Av den grunn skal ho vere utstyrt med opplysning om at ho er innretta mot sensorane og ikkje kan lesast som ein mal for eit godt oppgåvesvar.

3. Sensorutval

- a) Det juridiske fakultet oppnemner eit fast sensorutval for eksamenar i masterstudiet, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2, delegert etter fullmakt frå Universitetsstyret. Tilleggsoppnemningar kan gjerast av dekanen eller studiedekanen om det trengst.
- b) For å verte godkjend vert det som utgangspunkt kravd eit vekta karaktersnitt på B (ev. 2,65) eller betre. I tillegg vil det samla karakterbildet bli vurdert, særleg med tanke på fordelinga av karakterar over tid og på aktuelle emne.
- c) For å bli godkjend som sensor vert det som hovudregel kravd minimum to års yrkes- og/eller undervisningserfaring.
Sporadiske undervisningsoppdrag som rettleiar og/eller oppgåverettar ved lærestader som tilbyr bachelor- og mastergrad i rettsvitenskap er ikkje tilstrekkeleg til å oppfylle kravet om undervisningserfaring. Eitt års engasjement som arbeidsgruppeleiar ved Det juridiske fakultet vil likevel reknast som eitt år med undervisningserfaring.
- d) Spesialisering og korvidt ein er personleg eigna vert òg teke med i vurderinga.
- e) Tilsette i vitskaplege stillingar kan nyttast som sensorar utan vidare godkjenning av fakultetet.
- f) Den emneansvarlege avgjer kva sensorar i utvalet som skal nyttast ved den einskilde eksamen.
- g) Tilsvarande prosedyre gjeld for oppnemning av oppgåverettarar og rettleiarar og undervisarar. Godkjenning vert gjort separat for kvar kategori.

4. Sensur for karakterteljande prøver

4.1. Tilhøvet til emneskildringane

Føresegnene her om sensur for karakterteljande prøver, skal leggjast til grunn der ikkje anna er fastsett i ei emneskildring.

4.2. Faglege kriterier for sensuren

- a) Vurderinga av prestasjonane skal ta omsyn til progresjonen i studiet, og skal skje ut frå innhaldet i emnet, læringsutbyteskildringa, prøvingsforma og det studietrinnet emnet er plassert på.
- b) Vurderinga skal gjerast på grunnlag av følgjande formulering i *Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag*, fastsett av Det nasjonale fakultetsmøtet 24. april 2003: *Måling av juridiske egenskaper og ferdigheter skjer etter en sammensatt vurdering av ulike kvaliteter. Det avgjørende for karakterfastsettelsen skal være totalinntrykket av kandidatens prestasjoner, sett i forhold til oppgaven som er gitt. Ulike besvarelser av samme oppgave kan således ha hver sine sterke og svake sider, og likevel bli ansett som likeverdige ved totalvurderingen. På bakgrunn av dette, angis det ikke fagspesifikke beskrivelser i form av faste regler om hva som kjennetegner det enkelte karaktertrinn eller hvilke egenskaper som teller mest.*

Ved vurderingen av hvilke karaktertrinn som skal gis, ut fra de ovennevnte generelle beskrivelsene, vil det legges vekt på følgende ferdigheter i den totalvurderingen som skal foretas:

Kunnskaper om og oversikt over oppgavens tema og relevant bakgrunnsstoff;

Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng;

Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper. Til dette hører også blick for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, til å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt til å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig;

Blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda;

Selvstendighet ved evne til å resonnere kritisk og uavhengig i forhold til foreliggende læremidler og undervisning;

Språkbeherskelse, fremstillingsevne, presisjonsnivå og systematisk ryddighet ved skriftlig og muntlig redegjørelse for fagjuridiske emner.

Ferdighetene vil i varierende grad inngå ved den faglige totalvurderingen, og er ikke uttømmende angitt eller prioritert.

4.3. Anonymitet

- a) Oppgavesvara til karakterteljande prøver, skal vere påførte kandidatnummeret til vedkomande student, men ikkje namnet.
- b) Sensuren skal elles òg - så langt det er fagleg eller praktisk mogleg - gjennomførast slik at studenten sin identitet ikkje er kjend for sensorane, jf. Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 7.7 og Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-9 nr. 3.

4.4. Gjennomføring av sensuren

- a) Det vert vist til Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-9 Alminnelige regler om sensur for formelle rammer for sensuren.
- b) Om det ikkje følgjer av emneskildringa at vurderinga skal vera Greidd/Ikkje greidd, skal det setjast ein karakter frå A til E for greidd og F for ikkje greidd, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 6.
- c) For kursoppgåver o.l. som blir vurderte saman med ein avsluttande prøve (mappevurdering), skal sensorane ta omsyn til kva stadium i kurset dei er skrivne på, og andre omstende rundt skrivninga (tid til skrivning, merknader frå medstudentar og undervisar osb.). At ein eller fleire prestasjonar isolert ikkje kunne ha fått greidd karakter, hindrar ikkje i seg sjølv at det kan setjast ein samla greidd karakter.
- d) Der kursoppgåver og liknande blir vurderte saman med avsluttande prøve, skal desse vere med i vurderinga også i tilfelle av ny avsluttande prøve (kontinuasjonseksamen).
- e) Der eksamen er sett saman av fleire delar som vert sensurerte kvar for seg (eksamensdelar) må alle delane vere bestått før emnet er bestått, jf. § 6.3 i Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen.
- f) Dersom fleire sensorar deltek i den ordinære sensuren i eit emne, bør kvar sensor ha sensur for minst tjue studentar.
- g) Der fleire sensorar sensurerer saman, skal dei setje ein felles karakter. Blir dei ikkje samde, skal den emneansvarlige peike ut en oppmann. For masteroppgåva peikar leiaren for Studieutvalet ut ein oppmann. Oppmannen får all tilgjengeleg informasjon frå sensorane, og fastset ein karakter innanfor dei rammene dei to har sett.

4.5. Nivåkontroll

- a) I sensuren av karakterteljande prøver i alle obligatoriske emne skal det gjennomførast nivåkontroll. Dette gjeld ikkje der det berre er ein kommisjon og emneansvarleg sjølv sensurerer.
- b) Nivåkontroll skal òg gjennomførast for klagesensur og sensur av kontinuasjonseksamen i alle obligatoriske emne. Dette gjeld ikkje der det berre er ein kommisjon og emneansvarleg sjølv sensurerer.
- c) Nivåkontrollen skal gjennomførast av emneansvarleg sjølv eller annen lærar som emneansvarleg utpeikar. Berre lærarar som deltok ved undervisning og/eller sensur ved same emne kan utføre nivåkontroll.

- d) Nivåkontrollen ved ordinær sensur skjer ved at kvar sensor sender inn eit oppgåvesvar som ligg heilt i den nedre grensa for kvart karakterintervall, det vil seie ein svak A, ein svak B, ein svak C, ein svak D og ein svak E.
Til nivåkontroll av klagesensur sender sensor inn eit oppgåvesvar som er sett til ein svak C, eit som er sett til ein sterk C og eit som er sett til ein sterk D.
- e) Etter at nivåkontrollen er gjennomført skal kvar enkelt sensor gjere dei endringar i karaktersetjinga som er naudsynte i lys av tilbakemeldingar frå nivåkontrolløren.

5. Grunngeving for sensurvedtak

- a) Studenten har krav på grunngeving der han eller ho har bede om det innan ei veke etter at sensuren fell.
- b) Ordinær sensur med ein sensor
Sensor grunngev sensurvedtaket etter førespurnad frå studenten det gjeld. Sensor avgjer sjølv om grunngevinga skal vera skriftleg eller munnleg.
Sensoren set opp ringetid eller annan kontaktinformasjon som høver med studentane sine rettar og med storleiken på kommisjonen.
- c) Sensur med to sensorar
Ved klagesensur eller annan sensur med to sensorar, avtaler dei to sensorane kven som gjev grunngevinga.
- d) Sensur med kontrollkommisjon
Der sensurvedtaket er fastsett etter handsaming i klagekommisjon, gjev kommisjonsleiaren grunngevinga.

6. Kontrollkommisjon

- a) Der klagesensuren har gjeve resultat som avvik med meir enn ein karakter frå det opphavlege sensurvedtaket, skal saka handsamast av ein kontrollkommisjon før sensurvedtaket vert gjort kjend, ref. Universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 6. Se og SU 65/18.
- b) Kommisjonen vert sett saman av opphavleg sensor, ein av klagesensorane og emneansvarleg. Emneansvarleg er leiar for kommisjonen.
- c) Der emneansvarleg har vore sensor for eitt eller fleire av oppgåvesvara, oppnemner studiedekanen ein annan leiar. Det same gjeld der emneansvarleg har vore ein av klagesensorane, og dei bestemmer at vedkommande skal møte i kommisjonen som klagesensor.
- d) Sensurfristen for klagesensorane må setjast så kort at det er tid til å halde klagekommisjonar før publisering.

7. Endringar i instruksen her

Fakultetsstyret vedtek endringar i instruksen her.
Studieutvalet kan vedta mindre endringar.

8. Ikraftsetjing

Instruksen trer i kraft frå studieåret 2019/2020. Samstundes vert desse oppheva:

- *Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet*
- *Retningslinjer for karakterfastsetjing*
- *Instruks om oppgåvegeving og sensur*
- *Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere*

Endringen som foreslås i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-9 er hovedsakelig begrunnet med at en del av reguleringen der er ivarettatt i den foreslåtte instruks, en del er unødvendig og uheldig gjengivelse fra Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen og en del er vurdert å ha mindre heldig språklig utforming. Forslaget går fram av vedtaksforslaget.

Forslag til vedtak:

1. SU innstiller overfor fakultetsstyret:
 - Instruks om oppgavegjeving og sensur vedtas som foreslått.
 - Med virkning fra samme tidspunkt oppheves
 - o Retningsliier for utforming av prøvar i jusstudiet
 - o Retningslinier for karakterfastsetjing
 - o Instruks om oppgavegjeing og sensur
 - o Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere
 2. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-9 Alminnelige regler om sensur skal lyde:
 1. Sensurfristen reguleres av [universitets- og høyskoleloven](#) § 3-9 nr. 4, [Forskrift om frister for sensur ved Det juridiske fakultet](#) og [Forskrift om sensurfrist for mastergradsoppgaver](#). Sensurdato opplyses i tilknytning til eksamen. Der sensuren faller senere enn det som er opplyst, skal ny dato publiseres i Mitt UiB.
 2. Sensur av arbeider som inngår i karaktergrunnlaget foretas av én sensor. Unntak:
 - a. Besvarelser som først vurderes til F eller Ikke bestått skal vurderes av ytterligere en sensor før endelig sensurvedtak fattes.
 - b. Masteroppgaver vurderes av to sensorer, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2 andre punktum.
 - c. Ved ny sensurering etter klage over sensurvedtak, benyttes to sensorer, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 5 første punktum.
 3. Krav om begrunnelse for sensurvedtak rettes primært til sensor på det tidspunkt («trefftiden») og på den måten fakultetet angir for den enkelte eksamen. Det er likevel adgang til å kreve begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring av sensuren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3 (1), tredje setning.
 4. Hvis studenten har henvendt seg til sensor i trefftiden skal begrunnelsen gis senest dagen etter at kravet ble satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrativt ansvarlig for studieåret/emnet samme dag eller senest neste morgen. Hvis studenten har framsatt krav om begrunnelse etter trefftiden, men innenfor lovens ytre frist, gis begrunnelse senest to uker etter at kravet er satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrativt ansvarlig for studieåret/emnet senest neste dag.
 5. Det gis ikke hovedkarakter for graden master i rettsvitenskap.
- Ikrafttredelse samtidig med pkt. 1.

Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet

Om utforming av oppgåver og eksamenar som er med i grunnlaget for karaktersetjinga.

Fastsette av fakultetsstyret 17.06.2003 med heimel i "Reglement for det Juridiske fakultet" § 1. Sist endra 14.12.2004.

1. Samanhengen mellom læring og prøving

Oppgåver som er med i grunnlaget for karaktersetjinga, skal i form og innhald byggje på kursinnhaldet. I oppgåvene kan det likevel inngå spørsmål som ikkje har vore oppe i kurset. Dette kan vera spørsmål som er dekte av kjernelitteraturen, spørsmål som studentane kan svara på ut frå lovlege hjelpemiddel ved prøven, eller spørsmål som stiller krav til sjølvstendig resonnement ut frå læringsmåla til det aktuelle kurset og tidlegare kurs. Oppgåver som blir gjevne til skuleeksamen bør i hovudsak gjelde tema som har vore oppe i kurset.

2. Praktiske oppgåver

Oppgåver som tek utgangspunkt i eitt eller fleire praktiske tilfelle kan gå ut på å skrive ei nøytral utgreiing, men oppgåva kan også gå ut på å skrive tekstar av andre slag, som skriftleg rådgeving til ein part, prosesskrift, avtaleklausul, dom, forvaltningsklage, innstilling til forvaltningsorgan, utkast til lovtekst eller forskrift, osv. Det skal gå klårt fram av oppgåva kva tekst det er tale om. Studentane skal tidlegare på kurset ha fått høve til å skrive minst ein tekst av det slaget det vert bede om på skuleeksamen.

3. Andre oppgåver

Oppgåver som ikkje eller berre i liten grad tek utgangspunkt i praktiske tilfelle ("teorioppgåver") kan mellom anna gå ut på å prøve kunnskapar og oversikt, forståing og evne til å sjå og drøfte rettspolitiske spørsmål eller samanhengar og perspektiv i lærestoffet.

Oppgåveteksten bør gje klare haldepunkt for den nærare avgrensinga av oppgåvesvaret. Ein bør unngå oppgåver som berre gjev korte og stikkordprega overskrifter ("avtalelova § 36", "rettsleg interesse") eller som svarar til bestemte overskrifter i læremiddel. Vidare bør ein unngå oppgåver som innbyr til uautoriserte standardoppsett e.l. ("analyser avgjerda i Rt. 2004.345").

4. Fleire oppgåver ved same prøve

Blir det gjeve fleire oppgåver ved same prøve, bør det gå fram omtrent kor

mykje vekt som skal leggjast på kvart av oppgåvesvara, til dømes ved prosentvis fordeling.

Retningsliner for karakterfastsetjing

Retningsliner for karakterfastsetjing i integrert masterprogram i rettsvitskap ved Det juridiske fakultet.

Vedteke av Styret for Det juridiske fakultet 5. desember 2003.

Sist endra av Fakultetsstyret 11. juni 2013.

Karakterfastsetjing i mastergradsstudiet og cand.jur.-studiet skal skje etter fylgjande retningsliner:

1. Vurderinga av prestasjonane skal ta omsyn til progresjonen i studiet, og skal skje ut frå innhaldet i kurset, læringmåla, prøvingsforma og det studietrinnet kurset er plassert på.

Vurderinga skal også skje på grunnlag av fylgjande formulering i "Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag", fastsett av Det nasjonale fakultetsmøtet:

"Måling av juridiske eigenskapar og ferdigheter skjer etter en sammensatt vurdering av ulike kvaliteter. Det avgjørende for karakterfastsettelsen skal være totalinntrykket av kandidatens prestasjoner, sett i forhold til oppgaven som er gitt. Ulike besvarelser av samme oppgave kan således ha hver sine sterke og svake sider, og likevel bli ansett som likeverdige ved totalvurderingen. På bakgrunn av dette, angis det ikke fagspesifikke beskrivelser i form av faste regler om hva som kjennetegner det enkelte karaktertrinn eller hvilke eigenskapar som teller mest.

Ved vurderingen av hvilke karaktertrinn som skal gis, ut fra de ovennevnte generelle beskrivelsene, vil det legges vekt på følgende ferdigheter i den totalvurderingen som skal foretas :

- Kunnskaper om og oversikt over oppgavens tema og relevant bakgrunnsstoff;
- Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng;

- Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, til å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt til å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig;
- Blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda;
- Selvstendighet ved evne til å resonnere kritisk og uavhengig i forhold til foreliggende læremidler og undervisning;
- Språkbeherskelse, fremstillingsevne, presisjonsnivå og systematisk ryddighet ved skriftlig og muntlig redegjørelse for fagjuridiske emner.

Ferdighetene vil i varierende grad inngå ved den faglige totalvurderingen, og er ikke uttømmende angitt eller prioritert."

2. Fakultetsstyret sjølv kan vedta endring av retningslinene her.

NB! Omtale av karakterskalen ligg i [Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen](#), sjå § 7.1.

Instruks om oppgåvegjeving og sensur

Instruks om oppgåvegjeving og sensur for integrert masterprogram i rettsvitskap ved Universitetet i Bergen.

Vedteke av styret 9.09.2003. Teksten er ajourført etter fakultetsstyrevedtak 16.06.2011 om ny studieplan og nye utfyllande reglar for masterstudiet. Sist endra av Fakultetsstyret 2. mai 2017.

1. Fastsetjing av oppgåver

1.1 Oppgåveutval

Oppgåveutval for kvart av dei fire første studieåra er kursansvarleg for det aktuelle kurset og to studentrepresentantar oppnemnd av fakultetet. Det kan gjerast heilt eller delvis unntak frå krav om studentdeltaking i utvalet dersom eigna studentrepresentantar ikkje let seg framskaffe. Kursansvarleg skal trekkje inn ein eller fleire seminar- eller storgruppeleiarar i oppgåveutvalet.

Studieårsansvarleg kallar inn til møta og møter sjølv etter behov.

For valemne og masteroppgåve skal det ikkje vera oppgåveutval. Den kursansvarlege fastset oppgåver for valemne.

1.2 Nivå på eksamensoppgåver

Eksamensoppgåver skal utformast under omsyn til emnet sine læringsmål og den undervisninga som har vore gjeven. Det skal takast omsyn til at vurderinga (sensuren) skal skje i samsvar med dei kvalitative karakterskiltringane, både dei generelle og dei fagspesifikke.

Oppgåve og sensorrettleiinga skal utformast med sikte på at studentane sine samla relevante ferdigheiter kjem til uttrykk og vert løna. Over tid (ein periode på 5 - 8 år) er det grunn til å venta at dette vert spegla i karakterstatistikken:

A: 8 - 12 % - B: 20 - 30 % - C: 24 - 36 % - D: 20 - 30 % - E: 8 - 12 %

1.3 Skuleeksamen, heimeeksamen o.l.

Oppgåver til skuleeksamen (individuell skriftleg prøve avvikla under kontroll) skal fastsetjast av den kursansvarlege etter samråding med oppgåveutvalet. Det same gjeld oppgåver til heimeeksamen eller liknande prøver som skal telje med i karakteren for kurset, og som ikkje skal vera kjende for studentane før ein bestemt dag.

Eit utkast til oppgåve skal leggjast fram for oppgåveutvalet seinast to veker før prøven skal haldast, og oppgåva skal vera endeleg fastsett seinast ei veke før oppgåva skal gjerast kjend, eller prøva skal haldast. Eventuelle endringar i høve til utkastet skal leggjast fram for oppgåveutvalet før oppgåva blir endeleg fastsett.

Sensorrettleiinga skal ikkje utarbeidas før studentane har løyst oppgåva på tilnærma eksamensvilkår. Ei momentliste til vurderinga skal vera tilgjengeleg for studentane etter at dei har løyst oppgåva, før dei gjer greie for erfaringane sine for utvalet.

Oppgåveutvalet skal spesielt kontrollere at oppgåvene er formulerte klårt og eintydig med tanke på fagleg innhald og form for oppgåvesvar, jf. retningsliner for utforming av prøvar i jusstudiet.

1.4 Andre kursoppgåver

For kurs i det tre første studieåra skal den kursansvarlege seinast to veker før kursstart leggje fram dei oppgåvene studentane skal svara skriftleg på i kurset, saman med ein timeplan som viser tidspunkt for levering av utkast og kommentering og fordelinga på individuelle svar og fellessvar. Dette gjeld ikkje oppgåver som er nemnde i punkt 1.2.

Den kursansvarlege kan endre oppgåvene seinare, og både den kursansvarlege og storgruppeleiaren kan laga tilleggsoppgåver til bruk i storgruppemøte o.l.

1.5 Moment til vurderinga (sensorrettleiing)

Den kursansvarlege skal laga moment til vurderinga (sensorrettleiing) for alle oppgåver. For oppgåver som ikkje inngår som grunnlag for karakteren for kurset, kan sensorrettleiinga sløyfast dersom den kursansvarlege finn grunn til det. Kravet om sensorrettleiing gjeld ikkje for den mindre avsluttande prøva i [EXFAC](#) Juridisk forprøve eller emne der det berre er ein kommisjon. Same krav gjeld for kontinuasjonseksamen. Retningslina i pkt. 1.3 tredje ledd gjeld ikkje for eksamenar som ikkje har oppgåveutval.

Sensorrettleiinga skal kort gjera greie for kva problemstillingar som det er rimeleg å vente at studentane tek opp. Vidare skal det gjerast greie for kva grunnlag kurset har gjeve for å svara på oppgåva. Så langt det er råd, bør det òg gjevast retningsliner for vurderinga.

Ein bør unngå at sensorrettleiinga inneheld ei utførleg framstilling av dei rettsspørsmåla som oppgåva reiser eller kan reise, og på det viset skapar eit urealistisk inntrykk av kva som kan krevjast av studentane.

Sensorrettleiinga skal gjerast tilgjengeleg for studentane etter at karakterane er fastsette, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 3. Av den grunn skal ho vere utstyrt med opplysning om at ho er innretta mot sensorane og ikkje kan lesast som ein mal for eit godt oppgavesvar.

1.6 Teieplikt

Medlemmene av oppgåveutval har teieplikt om drøftingane i oppgåveutvalet og om oppgåveframlegg og fastsette oppgåver til oppgåvene er gjorde kjende for studentane.

Sensorane har teieplikt om karakterar og grunnlaget for karaktersetjinga. Om teieplikta og avgrensinga av plikta gjeld elles forvaltningslova §§ 13-13c.

2. Sensorutval

Det juridiske fakultet nemner opp eit fast sensorutval for eksamenar i masterstudiet, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2 og delegert etter fullmakt frå Universitetsstyret. Tilleggsoppnemningar kan gjerast av dekanus eller prodekanus om det trengst. Ny oppnemning av sensorutval skal gjerast kvart tredje år, men tidlegare oppnemning gjeld i alle tilfelle til nytt vedtak er gjort.

Den kursansvarlege avgjer kva sensorar i utvalet som skal nyttast ved den einskilde eksamen.

Sensorar skal som hovudregel ha karakteren 2.65, eventuelt eit karakternivå på B eller betre, jf. retningsliner vedtekne 17. juni 2003 av styret ved Det juridiske fakultet.

3. Sensur for avsluttande prøve og andre teljande oppgåver

3.1 Tilhøvet til kursplanane

Føresegnene her om sensur for avsluttande prøve og prestasjonar som skal vurderast saman med avsluttande prøve, skal leggjast til grunn der ikkje anna er fastsett i ein kursplan.

3.2 Avsluttande prøve

Er ikkje anna fastsett i kursplanen, skal kurset avsluttast med ein individuell skriftleg prøve under kontroll, jf. det som er sagt i studieplanen under "Vurderingsformer". Om tillatne hjelpemiddel gjeld Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, §§ 3-5 til 3-7.

Til prøven får studentane fire timar om ikkje anna er fastsett i kursplanen.

3.3 Anonymitet

Oppgavesvara til avsluttande prøve og oppgavesvar som skal vurderast saman med avsluttande prøve, skal vera påførte eksamensnummeret til vedkomande student, men ikkje namnet, jf. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, § 3-8 (3). Sensuren skal elles òg - så langt det er praktisk mogleg - gjennomførast slik at namnet på studenten ikkje er kjend for sensorane før karakterane er leverte til fakultetet.

3.4 Kommisjonssensur

Om det ikkje følgjer av kursplanen at vurderinga skal vera stått/ikkje stått, skal det setjast ein karakter frå A til E for stått og F for ikkje stått, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 6.

For dei tre første studieåra bør ein sensor ikkje få oppgavesvar frå studentar som han har vore storgruppeleiar for.

Karakteren for kurset skal fastsetjast etter ei samla vurdering av dei dokumenterte prestasjonane, jf. det som er sagt i studieplanen om "Karakterskala", særskilt underpunkt b). Karakteren treng ikkje svara til eit "gjennomsnitt" av eventuelle hjelpekarakterar for kvar av prestasjonane. For kursoppgåver o.l. som blir vurderte saman med avsluttande prøve, skal sensorane ta omsyn til kva stadium i kurset dei er skrivne på, og andre omstende rundt skrivninga (tid til skrivning, merknader frå medstudentar og lærar osb.). At ein eller fleire prestasjonar isolert ikkje kunne ha fått ståkarakter, hindrar ikkje i seg sjølv at det kan setjast ein samla ståkarakter.

Der kursoppgåver og liknande blir vurderte saman med avsluttande prøve, skal desse vera med i vurderinga også i tilfeller av ny avsluttande prøve (kontinuasjon).

Dersom det deltek fleire sensorar, bør kvar sensor ha sensur for minst tjue studentar. Sensorane skal setje ein felles karakter for kurset. Blir dei ikkje samde, skal den kursansvarlege peike ut en oppmann. For masteroppgåva peiker leiaren for Studieutvalget ut ein oppmann. Den av karakterane frå dei to sensorane som ligg nærast karakteren som oppmannen set, skal vera karakteren for kurset.

4. Nivåkontroll

For obligatoriske fag skal det gjennomførast nivåkontroll ved vurderinga av avsluttande prøve og prestasjonar som skal vurderast saman med avsluttande prøve.

Nivåkontrollen skal gjennomførast av kursansvarleg sjølv eller annen lærar som kursansvarlege utpeikar. Berre lærar som deltok ved undervisning og sensur ved same kurs kan utføra nivåkontroll. Nivåkontrollen skjer ved at kvar sensor sender inn eit oppgåvesvar som ligg heilt i den nedre grensa for kvart karakterintervall, det vil seia ein svak A, ein svak B, ein svak C, ein svak D og ein svak E.

Etter at nivåkontrollen er gjennomført skal kvar enkelt sensor gjera dei endringar i karaktersetjinga som er naudsynpte i lys av eventuelle endringar som er fastsett av nivåkontrolløren.

Ved sensur der det er få kandidater som tek eksamen, og kursansvarleg ikkje tek sensuren sjølv, gjeld reglane over så langt dei høver

5. Kommentering av kursoppgåver m.m.

Den kursansvarlege peiker ut personar som skal kommentere og eventuelt vurdere svar på kursoppgåver m.m., når det ikkje er tale om vurdering som inngår i fastsetjinga av karakteren for kurset. Desse personane treng ikkje stå i sensorutvalet eller fylle vilkåra for å vera sensor. Det gjeld sjølv om oppgåvesvaret seinare, i same eller ny versjon, blir levert til vurdering saman med avsluttande prøve, og det gjeld òg for oppgåver som må vera greidde før studenten kan gå opp til avsluttande prøve.

6. Innlevering av oppgåvesvar

Oppgåvesvar skal leverast elektronisk i den form og til dei fristar som vert gjort kjent for den einskilde levering. Studenten sitt namn skal ikkje gå fram av oppgåvesvaret. For obligatoriske skriftlege arbeid kan unntak frå desse fråsegnene gjerast i kursbeskrivinga. For friviljuge skriftlege arbeid kan unntak gjerast av den einskilde lærar/rettleiar.

7. Endringar i instruksen her

Fakultetsstyret sjølv kan vedta endringar i instruksen her.

Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere

Retningslinjer for godkjenning og valg av sensorer og undervisere ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Vedtatt av styret for Det juridiske fakultet 17.06.2003. Sist endret i SU 3.3.2016

1. Godkjenning av sensorer og undervisere

- a. Sensorer og undervisere godkjennes av pro-/visedekan for undervisning.
- b. For å bli godkjent kreves som utgangspunkt et vektet karaktersnitt på minst karakteren B, eventuelt karakteren 2.65. I tillegg vil det samlede karakterbildet vurderes, særlig med henblikk på fordelingen av karakterer over tid og på aktuelle emner.
- c. For å bli godkjent som sensor på spesialemner og eksamener på 1. – 4. studieår kreves det normalt minimum to års yrkes- og/eller undervisningserfaring.
- d. Spesialisering og personlig egnethet vektlegges også i vurderingen.
- e. Ansatte med førstestillingskompetanse i rettsvitenskap kan brukes som sensorer og undervisere uten godkjenning av pro-/visedekan for undervisning.

2. Valg av sensorer

Den emneansvarlige velger ut sensorer blant de som er godkjent av fakultetet. Den administrativt ansvarlige kan bistå den emneansvarlige i dette arbeidet. Er det ikke mulig å få et tilstrekkelig antall sensorer, skal den emneansvarlige i samråd med pro-/visedekan for utdanning rekruttere nye sensorer.

3. Valg av undervisere

Den emneansvarlige velger ut undervisere blant de som er godkjent, ref. pkt. 1. Den administrativt ansvarlige kan bistå den emneansvarlige i dette arbeidet. Er det ikke mulig å få et tilstrekkelig antall undervisere, skal den emneansvarlige i samråd med pro-/visedekan for undervisning rekruttere nye undervisere.

§ 3-9 Alminnelige regler om sensur [Fra Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet]

1. Sensurfristen reguleres av [Forskrift om frister for sensur ved Det juridiske fakultet](#) og [Forskrift om sensurfrist for mastergradsoppgaver](#).
2. Sensur av arbeider som inngår i karaktergrunnlaget foretas av én sensor, likevel slik at besvarelser som samlet vurderes til F eller Ikke bestått skal vurderes av to sensorer. Sensuren skal utføres i samsvar med "Retningslinjer for karaktersetjing i mastergradsstudiet."
3. Skriftlige besvarelser skal så vidt mulig anonymiseres.
4. Sensurdato opplyses i tilknytning til eksamen.
5. Der sensuren faller senere enn det som er opplyst, skal ny dato publiseres i Mitt UiB.
6. Der sensuren faller tidligere enn det som er opplyst, regnes frist for begrunnelse og for klage fra den datoen som er opplyst i forbindelse med eksamen.
7. Krav om begrunnelse for sensurvedtak rettes primært til sensor på det tidspunkt og på den måten fakultetet angir for den enkelte eksamen (trefftiden). Det er likevel adgang til å kreve begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring av sensuren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3(1), tredje setning.
8. I tilfeller der studenten har henvendt seg til sensor i trefftiden, jf. punkt 7, første setning ovenfor, skal begrunnelsen gis senest dagen etter at kravet ble satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrasjonen ved den studieårsansvarlige samme dag eller senest neste morgen. Dersom studenten har framsatt krav om begrunnelse etter trefftiden, men innenfor lovens ytre frist, gis begrunnelse senest to uker etter at kravet er satt fram.
9. Der klagesensur av JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng, JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 studiepoeng) og JUS396 Masteroppgave (60 studiepoeng) fører til at opprinnelig karakter endres med mer enn to karaktertrinn og konkluderer med karakteren F, skal oppgaven sendes til ny sensur med to nye sensorer.
10. Der studieadministrasjonen ser at klagesensuren har endret karakteren to trinn eller mer til ugunst, skal klagesensorene orienteres om dette og det henstilles til dem å gi skriftlig begrunnelse for vedtaket. Det skal likevel gjøres klart for sensorene at valget mellom skriftlig og muntlig begrunnelse fortsatt er deres.
11. Det gis ikke hovedkarakter for graden master i rettsvitenskap.

Sak 8/19

Utgår.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 9/19***Honorering av emneansvar og sensur JUS325 Rettshjelp***

Godskriving av praksis fra Jussformidlingen – eventuelt fra tilsvarende rettshjelppraksis (JussBuss og JURK i Oslo), eventuelt i kombinasjon med en «praksisrapport», har sin opprinnelse tilbake i 1998. I sak 50/98 (19. mai 1998) vedtok fakultetsstyret at «[a]rbeid ved Jussformidlinga i samsvar med arbeidsavtale» inngår i rekken av «eksamenar» som gir fritak for eksamen i valgemne, på grunnlag av «stadfesting frå Jussformidlinga ved dagleg leiar om at den tilsette har utført arbeid i samsvar med arbeidsavtale over tre semester». Det var tale om fritak for «inntil 5 vektall» - dvs. 15 studiepoeng og altså ikke tale om noen rapport.

I 2003 ble godskrivingen økt til 30 studiepoeng mot at det også ble innført krav om en rapport som skulle «godkjennes» av fakultetet. Det er ikke sagt noe om faglige krav til rapporten eller honorering av «sensuren» av den.

I 2004 tok Bjørnar Borvik over som emneansvarlig for JUS325. Av hans timerapportering – og merknadene til disse – i perioden etter det, går det fram at satsen for dette emneansvaret har vært basert på satsen for emneansvar for obligatoriske emner, uten tillegget pr. studiepoeng. På det tidspunktet var også bemanning av kontrollkommisjon del av emneansvaret for JuS325.

Da det ble slutt på B-tillegg for deltakelse i kontrollkommisjon, gikk oppgaven med bemanning over til Jussformidlingen selv.

Fra 2010 iverksatte emneansvarlig tiltak for å synliggjøre de faglige kravene i emnet og nivået på disse. Det var heller ikke da nedfelt noe om godskriving for emneansvaret utover det som hadde vært gjeldende i alle fall fra 2004. Godskrivingen ble økt fra 45 til 50 timer med henvisning til at den var økt til 50 timer for obligatoriske emner.

Det er altså langvarig praksis for at samlet emneansvar, inkludert sensur av rapportene, har vært godskrevet som grunnsatsen for obligatoriske emner, for tiden 50 timer/år. Dette vil i all hovedsak tilsvare den samlede godskrivingen som kan utledes av ordinære satser for emneansvar samt ordinære satser for sensur av hjemmeeksamen. Sensur av hjemmeeksamen honoreres med 1,5 timer/besvarelse, det skilles ikke mellom karaktersystemene. Vi har hatt ca. 26 kandidater/år, det gir 39 timer for sensuren. Vi legger til grunn at siden emnet tilbys to ganger pr år, godskrives også timer for emneansvar to ganger pr. år. Dette gir til sammen 39 + 10 + 10 timer = 59 timer pr. år.

Det kan være ønskelig med en synliggjøring av grunnlaget for godskriving i dette emnet – det tas ikke sikte på en endring av gjeldende realitet. Spørsmålet er om «emneansvar inkludert sensur» for JUS325 bør være en egen post på for eksempel 50 timer slik det er nå, eller om det bør følge de ordinære satsene med 10 timer for emneansvaret og særskilt honorering av sensuren i henhold til gjeldende satser for det.

Forslag til vedtak:

Emneansvar for JUS325 Rettshjelp honoreres etter ordinær sats (1 time/studiepoeng = 10 timer) to ganger pr år, siden emnet tilbys to ganger pr år.

Sensur av hjemmeeksamen i JUS325 honoreres som hjemmeeksamen for øvrig, for tiden 1,5 t/besvarelse.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 10/19**JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett. Undervisningstilbud.**

Vi har mottatt en henvendelse fra emneansvarlig Filip Truyen:

From: Filip Truyen <FTR@wr.no>
Sent: Thursday, January 24, 2019 11:19 AM
To: Spesielemner <Spesielemner@jurfa.uib.no>
Subject: Undervisning i JUS 257-2-A og JUS 257-2-B - Forslag til endringer

Hei

I dag er det undervisning i JUS 257-2-A både vår og høst. Forelesningen for JUS 257-2-B går kun om våren.

Vanligvis er det godt oppmøte på forelesningene i JUS 257-2-A om høsten, mens det er vesentlig færre om våren. På første forelesning våren 2019 (den 21. januar) møtte det kun fire studenter.

Til gjengjeld er det mange som skriver masteroppgave i selskapsrett om våren. Det vil være fordel om de som planlegger å skrive om selskapsrett får en mulighet til å følge forelesningen i JUS 257-2-B (Aksjeselskapsrett fordypning) om høsten.

På denne bakgrunn vil jeg foreslå følgende:

- Undervisningen i både JUS-257-2-A og JUS 257-2-B legges til høstsemesteret.
 - Det vil ikke bli undervisning i selskapsrett om våren. I den grad forelesningene for JUS 257-2-A i høstsemesteret filmes, bør disse opptakene gjøres tilgjengelig for studentene det påfølgende vårsemester.

[...]

Innholdet i henvendelsen er i god overensstemmelse med fakultetets ønske om å effektivisere spesielemneporteføljen.

Endringen anses ikke å være vesentlig, og den er derfor innenfor Studieutvalgets kompetanse.

Samtidig er det ønskelig å tilby eksamen bare i undervisningssemestrene. Dette gjelder generelt for alle emner, men av flere grunner venter vi med en sak om en slik ny hovedregel. Det er imidlertid naturlig å vedta en slik endring for de to selskapsrettseminene samtidig med omleggingen av undervisning for JUS257-2-A.

Forslag til vedtak:

Fra og med studieåret 2019/2020 tilbys undervisning og eksamen i JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett bare i høstsemesteret.

Fra og med studieåret 2019/2020 tilbys eksamen i JUS257-2-A Aksjeselskapsrett fordypning bare i undervisningssemestre.

Begge emner tilbyr kontinuasjonseksamen: Studenter som har hatt gyldig vurderingsmelding til en ordinær eksamen i emnet og som har eksamensforsøk igjen i emnet, kan be om å bli meldt til ny eksamen på slutten av neste semester.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 11/19

Honorering for oppgaveskriving

Saken gjelder en oppklaring av hvordan skriving av praktikumsoppgaver for hhv obligatorisk kursoppgave og hjemmeeksamen skal honoreres.

Slik det er nå, er det ingen egen normering for skriving av obligatorisk kursoppgave. Vi har en normering for å skrive praktikum til hjemmeeksamen, den tilsier 8 timer, og har ventelig i praksis vært lagt til grunn også for skriving av obligatoriske kursoppgaver.

Videre er her en forskjell mellom normeringen av å lage praktikum til skoleeksamen og å lage praktikum til hjemmeeksamen, som kan være vanskelig å forklare: For skoleeksamen godskrives man med 16 timer, for hjemmeeksamen med åtte.

Disse to forholdene trenger en avklaring.

Historisk:

I desember 2007 vedtok fakultetsstyret Holgersenutvalgets innstilling, sak 71/07. Styret overlot samtidig til SU «å fastsette arbeidsbeskrivelse for kursansvarlig, storgruppeleder, arbeidsgruppeleder og masteroppgavekoordinator (rollebeskrivelse) i samsvar med forslag i vedlegg til saksforelegget og styrets kommentarer til dette».

Rollebeskrivelsene ble senest revidert av fakultetsstyret i mars 2013 (sak 23/13). Der heter det om kursansvarliges rolle (i obligatoriske kurs):

Oppgaver som kommer i tillegg, og honoreres særskilt

- Forberede og gjennomføre forelesninger, 5t/time
- Utarbeidelse oppgaver til hjemmeeksamen/obligatorisk prøve, 8 timer
- Utarbeidelse oppgaver skoleeksamen, 16 timer
- Sensorveiledning, 9 timer
- Nivåkontroll pr besvarelse: 1.5 time/oppgave

Av dette slttes:

Dette peker klart nok i retning av at obligatorisk oppgave og hjemmeeksamen har vært ansett som samme sak på dette tidspunktet og i denne sammenhengen. Nå skal det bemerkes at på det tidspunktet dette ble behandlet i styret, hadde vi ingen emner med (faktisk) hjemmeeksamen, sånn at det man sikter til i andre strekpunkt utvilsomt er obligatorisk kursoppgave. Vi kan også si med stor grad av sikkerhet at faktisk hjemmeeksamen (slik vi nå har i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett), med prøving av hele emnets læringsmål ikke er ment å være omfattet av denne normeringen. Det forklarer langt på vei at det nå er en stor forskjell på honoreringen av praktikum til skoleeksamen og praktikum til hjemmeeksamen. Denne forskjellen framstår nå som mindre godt begrunnet.

Basert på en vurdering av hva som har vært tilsiktet av fakultetsstyret og øvrige aktører som har vært involvert i å fastsette rammene for timeregnskapet, og hva som framstår som rimelig. Framsettes følgende

forslag til vedtak:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret:

1. Å skrive praktikumsoppgave med retteveiledning til obligatorisk kursoppgave normeres til åtte timer.
2. Å skrive eksamensoppgave – praktikum eller teori – til (tellende) hjemmeeksamen, normeres på samme måte som tilsvarende oppgaver for skoleeksamen.

[Tilbake til sakslisten](#)

Forslag til justering av eksamensplan vår 2019

I eksamensplanen for vår 2019 er tre eksamener plassert slik at gjentak av eksamener kommer i konflikt med eksamener på studentenes eget studieår. De berørte eksamenene er i JUS123 (tirsdag 11. juni), JUS134 (tirsdag 11. til fredag 14. juni) og JUS243 (onsdag 12. juni). Denne plasseringen av eksamenene medfører at studenter på tredje studieår som tar opp JUS123 mister tilsvarende tid fra sin hjemmeeksamen i JUS134. Samtidig vil studenter på fjerde studieår som tar opp JUS134 miste tid tilsvarende eksamen i JUS243, som også finner sted under hjemmeeksamen i JUS134.

Juridisk Studentutvalg har forståelse for at planlegging av eksamener er krevende og avhengig av faktorer både innenfor og utenfor fakultetets kontroll. I år er det særlig 2. pinsedag som skaper problemer, ettersom eksamen i JUS123 må forskyves i forhold til den vanlige gjennomføringen på mandag i den uken.

Vi mener likevel at det ikke er holdbart å planlegge eksamensgjennomføring slik at enkelte studenter har to eksamener i samme tidsrom. All den tid studentene har en rett til å ta opp eksamener, må slike kollisjoner enten unngås eller avhjelpes. For å løse denne uheldige situasjonen foreslår JSU tre alternative vedtak.

Alternativ 1 går ut på å flytte eksamenene i JUS123 og JUS243 til fredag 7. juni. Forslaget har den fordelen at det eliminerer overlappingen mellom eksamener fullstendig, da studenter på fjerde studieår uansett ikke kan ta eksamen i JUS123. Ulempen med dette alternativet er at eksamenene flyttes henholdsvis fire og fem dager bak i tid, slik at studentene som skal avlegge dem får noe kortere tid til å gjennomføre kurset. Ettersom begge kursene går over nokså lang tid, er endringen relativt sett liten. Omfanget av konsekvensene økes likevel av at endringen vil berøre samtlige studenter på andre og fjerde studieår.

Alternativ 2 går ut på å utvide innleveringsfristen for eksamen i JUS134 for tredjeårsstudenter som er meldt opp til gjentak av JUS123. Samtidig gjøres den samme utvidelsen for fjerdeårsstudenter som tar eksamen i JUS134 igjen. Utvidelsen av fristen er syv timer, noe som tilsvarer den tiden studentene må være i eksamenslokalet til bokkontroll og ordinær tid til gjennomføring av eksamen (seks timer for både JUS123 og JUS243). Samlet sett vil studentene da ha samme tid til rådighet i JUS134 som normalt. Dette alternativet har den fordelen at det er den minst omfattende tilpasningen. Endringen berører kun de studentene som selv rammes av overlappet mellom eksamenene. En mulig ulempe er at studenter kan trekke seg fra skoleeksamen i JUS123 eller JUS243, og slik oppnå bedre tid til eksamen i JUS134 enn tiltenkt. Dette avhjelpes langt på vei av at fristen for oppmelding til eksamen alt er utløpt, slik at denne svakheten ved alternativ 2 bare i begrenset grad kan utnyttes til å få ekstra tid. JSU anbefaler dette alternativet, ettersom det samlet sett er den smidigste løsningen og den som i minst grad berører andre studenter enn dem som er direkte omfattet av problemet.

Som alternativ 3 foreslår vi at studenter som berøres av kollisjonen få ta eksamen i JUS123 eller JUS134 ved kontinuasjonseksamen i sommer. En tilsvarende ordning gjelder alt for arbeidsgruppeledere som ikke kan ta eksamener igjen i samme semester som de underviser i et emne. Dette alternativet unngår kollisjoner med andre eksamener studentene skal ha. Samtidig unngår det at studenter kan trekke seg fra en skoleeksamen for å få bedre tid til å gjennomføre hjemmeeksamen i JUS134. Den største ulempen er at et betydelig antall eksamenskandidater flyttes fra ordinær eksamen, hvor det er planlagt god sensurkapasitet, til konteeksamen hvor kapasiteten er langt mindre. For studentene er det også en betydelig ulempe å måtte bruke store deler av sommeren på forberedelse til eksamen. For fakultetet er det heller ikke gunstig at disse studentene er mindre uthvilte når de kommer tilbake etter sommeren. Alternativet bør derfor kun vurderes som en nødløsning dersom alternativ 2 ikke kan gjennomføres.

Forslag til vedtak

Alternativ 1:

Eksamen i JUS123 flyttes til fredag 7. Juni og eksamen i JUS243 flyttes til fredag 7. Juni.

Alternativ 2:

For studenter som er meldt opp til gjentak av eksamen i JUS123 er innleveringsfristen for eksamen i JUS134 14. juni klokken 21.30. For studenter som er meldt opp til gjentak av eksamen i JUS134 gjelder samme utvidelse av fristen.

Alternativ 3:

Studentene som ønsker å ta opp JUS123 og JUS134 kan ta den ved kontinuasjonseksamen sommeren 2019.

Merknad fra studieadministrasjonen

Det som er nytt i år, er at eksamen i JUS123 Forvaltningsrett II er plassert i samme periode som hjemmeeksamen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. Tidligere har JUS123 vært plassert mandag i uke 24, mens hjemmeeksamen i JUS134 gikk tirsdag – fredag samme uke. I år er 2. pinsedag den aktuelle mandagen, og eksamen i JUS123 er plassert tirsdag den aktuelle uken.

Vi har tidligere «alltid» hatt eksamen i JUS243 Alminnelig formuerett i perioden for hjemmeeksamen i JUS134, og det har ikke vært innvilget noen tilrettelegging for å ivareta ønske om frivillig gjentak av JUS243. Vi har en ordning for å ivareta behovet for dem som ikke har bestått noen av emnene.

På den ene siden er det antakelig mest nærliggende å behandle JUS123 på samme måte som JUS243 alltid har vært behandlet – vi tilrettelegger for dem som ikke har bestått noen av emnene, men ikke for dem som har bestått (minst) ett av dem og ønsker å gjenta bestått eksamen.

På den andre siden kan det anføres at det er en «kalendertilfeldighet» (plasseringen av 2. pinsedag) som avskjærer kombinasjonen av JUS123 og JUS134 i år, og at det derfor kan være mer nærliggende å dispensere fra sperren mot å tilrettelegge for gjentak av bestått eksamen – etter alternativ to eller tre fra JSU.

Til dette siste skal bemerkes at der det *av andre grunner* måtte være formålstjenlig å legge eksamen i JUS123 Forvaltningsrett II i perioden for hjemmeeksamen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, ville det blitt gjort uten hensyn til frivillig gjentak av eksamen. Hensynet til gjentak av bestått eksamen er ikke styrende for noen del av planleggingen av undervisning og/eller eksamen.

Til forslag 1:

Det er ikke ønskelig å ha eksamen i JUS123 Forvaltningsrett II og JUS243 Alminnelig formuerett samtidig: det er alltid et antall studenter som har begge i utdanningsplanen sin (det gjelder altså studenter som ikke har bestått noen av dem). Eksamensplanen – og studieplanen for øvrig – må primært innrettes etter studentenes gjennomføring, ikke etter ønske om gjentak av bestått eksamen. I tillegg vil dette forslaget skape betydelige utfordringer for SA, som i en allerede presset eksamensperiode vil måtte finne eksamenslokaler til nærmere 900 studenter på én og samme dag. Dette vil neppe være praktisk gjennomførbart.

Til forslag 2:

Den unntaksbestemmelsen det vises til, gjelder ikke gjentak av bestått eksamen (i JUS123 Forvaltningsrett II). Det er tale om en tilpasning for studenter som har JUS123 Forvaltningsrett II og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett i utdanningsplanen sin – dvs. de har ikke bestått noen av dem.

Til forslag 3:

Dette vil ikke forpurre noen del av eksamensplanen, men bryter markant mot prinsippet om ikke å legge til rette for gjentak av bestått eksamen. Vi må også vente at en slik ordning vil føre til en økning av antallet studenter til kontinuasjonseksamen i ett eller begge disse emnene, som vi ikke har høyde for med hensyn til eksamensavvikling og sensur.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 13/19

Sensorveiledninger fra og med studieåret 2019/2020

I sitt møte den 17. oktober 2018 fattet SU vedtak (sak 79/18) om utforming av sensorveiledninger for spesialekser gjeldende for H18. Vedtaket ble bekreftet av fakultetsstyret i deres møte den 30. oktober (sak 69/18).

SU vil med dette legge mer permanente rammer rundt kravene til sensorveiledninger for alle typer eksamener.

1. Ordningen for sensorveiledninger for spesialekser som ble vedtatt i fakultetsstyret 30. oktober 2018, gjeldende for høsten 2018, forlenges til og med våren 2019. Herunder også den malen for sensorveiledninger til spesialekser som ble sendt ut til de emneansvarlige den 5. november 2018 (satt inn i saken her).
2. Sensorveiledninger for spesialekser fra og med V19, følger samme mal som sensorveiledninger for kontinuasjonseksamener fra samme tidspunkt. Se pkt. 4 under her.
3. Sensorveiledninger for masteroppgaver: Det vises til Fellesprosjektets [Instruks for veiledning og sensur på JUS399 masteroppgave](#). Det er et selvstendig poeng at sensorer og veiledere skal gjøre seg kjent med hverandres instruks, med sikte på harmonisering av veiledning og sensur.
4. Sensorveiledninger for kontinuasjonseksamener og spesialekser, gjeldende fra og med H19, inkludert kontinuasjonseksamen i august 2019.
 - a. Fra og med lovendring i kraft 1. juli 2018, er det krav om skriftlig sensorveiledning til *alle* eksamener, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2 siste punktum.
 - b. For eksamener med bare én kommisjon, utarbeides en forenklet sensorveiledning, etter samme mal som den som ble utarbeidet som mal for spesialekser for H18. Utarbeidelse av disse sensorveiledningene honoreres med to timer.
 - c. For eksamener med mer enn én kommisjon, utarbeides en mer utførlig sensorveiledning, dvs. etter samme mal som den som gjelder for ordinære, obligatoriske emner. Utarbeidelse av en slik sensorveiledning honoreres med 8 timer (som nå).
 - d. «Stor sensorveiledning» skal følge samme mal som den forenklete, til og med første avsnitt under overskriften «Vurderingen av eksamensprestasjonene skal ta utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen». Videre kan den følge samme oppsett med hensyn til overskrifter/disposisjon, men den kan være betydelig mer detaljert og inngående i drøftelsen av de enkelte punktene under, og er fristilt med hensyn til hvilke punkter det er formålstjenlig å ha med – det kan være færre eller flere enn de som inngår i den forenklete veiledningen. Malen kan tjene som en huskeliste.
 - e. I tvilstilfeller må emneansvarlig selv undersøke med studieadministrasjonen hvor mange studenter som er meldt til eksamen for å planlegge hvilken veiledning som skal skrives.

Sensorveiledning til spesialelever og kontinuasjonseksamener

Til sensorene:

Karakterfastsettelsen skal skje på grunnlag av «Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag», fastsatt av Det nasjonale fakultetsmøtet, som er gjengitt senere i denne sensorveiledningen. For bedømmelser av praktikumsoppgaver vil imidlertid fakultetet gjøre særskilt oppmerksom på at det i de senere år har vært observert en tendens til at en del studenter bruker mye plass innledningsvis på standardiserte fraser som ikke knyttes opp til den konkrete eksamensoppgaven.

Formålet med praktikumsoppgaver er å teste studentenes evne til å løse praktiske oppgaver, herunder å koble sammen juss og faktum på en skjønnsom måte. Metodiske ferdigheter skal stå sentralt i bedømmelsen. Slike demonstreres først og fremst gjennom den konkrete rettsbruken, ikke gjennom generelle og standardiserte innledninger. Det er først og fremst studentens evne til å anvende rettsreglene på det konkrete faktum som skal belønnes i sensuren. Studenter som bruker mye tid og plass på selvølgeligheter og standardiserte fraser, og som ikke kommer nok i dybden på drøftelsene av oppgavens sentrale spørsmål, bør trekkes for dette.

Fakultetet finner også grunn til å understreke at det ikke er slik at det finnes ett og bare ett «riktig» oppsett for enhver praktikumsbesvarelse. Avvik fra sensorenes foretrukne oppsett skal ikke i seg selv gi utslag i sensuren.

Å formidle gode juridiske resonnementer krever et enkelt, klart og effektivt språk.

Studenter som skriver lettfattelig, presist og poengtert skal få uttelling for dette. Upresise og omstendelige drøftelser skal gi trekk. Særlig for de mest omfangsrrike besvarelsene må sensorene være oppmerksomme på dette – dersom alle de ekstra ordene ikke tilfører noe særlig til drøftelsene, skal dette gi trekk. Overdreven bruk av avsnitt bør gi trekke dersom det stykker opp drøftelsene på et vis som gjør det vanskelig for leseren å få grep om helheten i studentens resonnement.

Til studenter som leser sensorveiledningen i et læringsperspektiv:

Denne sensorveiledningen er utformet for å gi retningslinjer for sensorenes vurdering av eksamensbesvarelser i lys av læringsutbyttebeskrivelsen for emnet. Sensorene er høyt kvalifiserte jurister, med materielle og metodiske forkunnskaper på et helt annet nivå enn studenter som har eller skal avlegge eksamen i dette emnet. Sensorene forutsettes dessuten å ha særlig kjennskap til de rettsområdene som de sensurer innenfor. Av denne grunn er det ikke gitt at alle forhold for sensuren av eksamensbesvarelsene er omtalt i denne veiledningen. Særlig gjelder dette «juridisk allmennkunnskap» som sensorene forutsettes å kjenne til, herunder den betydning som metodiske ferdigheter, skjønnsmessig disponering av den tilgjengelige tiden og plassen, hensiktsmessig struktur, presis begrepsbruk, godt språk mv. alltid vil ha for vurderingen av en eksamensbesvarelse. En sensorveiledning kan ikke leses som en oppskrift på hvordan en god eksamensbesvarelse bør se ut.

Sensorveiledning for eksamen i [EMNE] – [SEMESTER]

Eksamensbesvarelsene skal vurderes ut fra karakterskalaen A-F. [EVT. BESTÅTT/IKKE BESTÅTT]

Generell, kvalitativ, beskrivelse av de ulike bokstavkarakterene

- A Fremragende: Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
- B Meget god: Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
- C God: Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
- D Nokså god: En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
- E Tilstrekkelig: Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
- F Ikke bestått: Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Karakterfastsettelsen skal skje på grunnlag av følgende formulering i "Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag", fastsatt av Det nasjonale fakultetsmøtet:

Måling av juridiske egenskaper og ferdigheter skjer etter en sammensatt vurdering av ulike kvaliteter. Det avgjørende for karakterfastsettelsen skal være totalinntrykket av kandidatens prestasjoner, sett i forhold til oppgaven som er gitt. Ulike besvarelser av samme oppgave kan således ha hver sine sterke og svake sider, og likevel bli ansett som likeverdige ved totalvurderingen. På bakgrunn av dette angis det ikke fagspesifikke beskrivelser i form av faste regler om hva som kjennetegner det enkelte karaktertrinn eller hvilke egenskaper som teller mest.

Ved vurderingen av hvilke karaktertrinn som skal gis, ut fra de ovennevnte generelle beskrivelsene, vil det legges vekt på følgende ferdigheter i den totalvurderingen som skal foretas:

- Kunnskaper om og oversikt over oppgavens tema og relevant bakgrunnsstoff;
- Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng;
- Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, til å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt til å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig;
- Blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda;
- Selvstendighet ved evne til å resonnerer kritisk og uavhengig i forhold til foreliggende læremidler og undervisning;

- Språkbeherskelse, fremstillingsevne, presisjonsnivå og systematisk ryddighet ved skriftlig og muntlig redegjørelse for fagjuridiske emner.

Ferdighetene vil i varierende grad inngå ved den faglige totalvurderingen, og er ikke uttømmende angitt eller prioritert.

Vurderingen av eksamensprestasjonene skal ta utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen.

[SETT INN LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSEN FOR DET AKTUELLE EMNET HER]

[FØLG OPP MED EN (KORT) OMTALE AV HVILKE DELER AV LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSEN SOM ANSES SÆRLIG RELEVANT FOR DEN AKTUELLE SENSUREN]

Kort om prøvingsformen

[SKOLEEKSAMEN, HJEMMEEKSAMEN, VARGIHET, TILGANG PÅ KILDER/HJELPEMIDLER]

[FOR KONTINUASJONSEKSAMENER: PÅPEK FORSKJELLENE I STUDENTPOPULASJONEN SAMMENLIGNET MED ORDINÆR EKSAMEN]

Kort om den aktuelle eksamensoppgaven

[FORHOLDET TIL PENSUMDEKNING, UNDERVISNING MV.]

[SETT INN LITTERATURLISTEN FOR EMNET HER]

[STIKKORDSMESSIG OMTALE AV MATERIELLE ELLER METODISKE POENG SOM ANTAS Å VÆRE SÆRLIG RELEVANTE FOR SENSUREN. FOR OPPGAVER MED FLERE DELER/DELSPØRSMÅL BØR DET SIES LITT OM HVER AV DELENE/SPØRSMÅLENE]

[SÆRLIG OMTALE AV FORHOLD AV BETYDNING VED TVILSTILFELLER, ISÆR I FORHOLD TIL STRYKGRENSEN.]

[SÆRSKILT FOR HJEMMEEKSAMENER: OMTALE AV HVILKEN VEKT SOM SKAL LEGGES PÅ HENVISNINGER, KILDETILFANG, LITTERATURLISTE MV.]

[SÆRSKILT FOR ENGELSKSPRÅKLIGE EKSAMENER: MINDRE VEKT PÅ SPRÅK ENN FOR EKSAMENSBEVARELSER I NORSKSPRÅKLIGE EMNER]

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 14/19

Endringar i emneskildring for MBLSP – Maritime Bergen Law Summer Programme: Vurderingsform og studiepoeng

Bakgrunn

I sitt møte 13. mars 2018 (sak 26/18) vedtok fakultetsstyret oppretting av emnet MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme. I saksutgreiinga frå då emnet vart oppretta kan vi lesa følgjande:

«Emnet vert i første omgang føreslått oppretta som eit «null-emne», altså eit emne som ikkje gjev studiepoeng. Ved Det juridiske fakultet kjenner vi frå før denne løysinga frå Etikkurset og frå TVEPS. På lengre sikt er det ønskje og planar om at emnet også skal kunna gje studiepoeng. Dette vil vera ein føremon både for fakultetet som får studiepoengsproduksjon (og dermed inntekter) frå sommarskulen, og for studentane som då eventuelt vil kunna få godskrive sommarskulen som del av den juridiske graden i heimlandet.

Pr no er programmet framleis under utvikling. I løpet av dei komande månadene skal det gjerast nærare avtaler med føredragshaldarar og dei konkrete førelesingstitlane vil koma på plass. Ved første gongs gjennomføring vil mykje framleis vera på utprøvingsstadiet, og 2018-utgåva vert difor rekna som ein pilot. Det er på noverande tidspunkt ikkje grunnlag for å slå fast kva som vil vera faktisk arbeidsmengd og kor mange studiepoeng emnet kan kvalifisera til å gje. UiB har bestemt at eit studieår (60 sp) skal vera 1 600 arbeidstimar. Studieåret er på 40 veker. Det vil seia at ei veke svarar til 1,5 sp. Med to vekers fulltids sommarskule kan ein sjå for seg eit emne på 3 studiepoeng, men ein kan og også sjå føre seg modellar der studentane skal gjennomføra noko forarbeid og/eller etterarbeid og at den totale arbeidsmengda då kan bli verd meir enn tre studiepoeng. Dette er spørsmål ein vil sjå nærare på etter å ha hausta erfaringar etter første gongs gjennomføring, og dersom ein finn grunnlag for å knyta studiepoeng til emnet vil det bli lagt fram ei ny sak for Studieutvalet om dette på eit seinare tidspunkt.»

Første gongs gjennomføring i august 2018 var ein ubetinga suksess. Tilbakemeldingane frå studentane, og frå førelesarar, offentlege instansar og bedrifter som bidrog til programmet, var særst gode. Sjølvstøtt er det komponentar i 2018-versjonen som vi ser at bør justerast og gjerast betre i 2019. For ei oppsummering og eit inntrykk av Maritime Bergen Law Summer Programme 2018 viser vi til filmen som vart produsert av Dragefjellet lærings- og formidlingssenter for bruk til marknadsføring av sommarprogrammet. Denne er å finna via denne lenka: <https://vimeo.com/313799991>

Meir informasjon om sommarprogrammet og komplett program for 2018-versjonen finn ein via denne lenka: <https://www.uib.no/en/chinese-law-centre/112421/maritime-bergen-law-summer-programme> Programmet for 2019 er under utarbeiding. Det vil i all hovudsak likna på programmet for 2018, men med nokre justeringar basert på erfaringane og tilbakemeldingane frå 2018.

Justeringar i emneskildringa

I det følgjande vert det gjort greie for behova for endringar i emneskildringa som er identifiserte på bakgrunn av erfaringane frå 2018, eller som gjer seg gjeldande som følgje av planar for vidareutvikling i 2019. Til sist følgjer dagens emneskildring slik den er presentert på nett, med spor endringar. Dei største endringane gjeld at det vert lagt til vurderingsform (sertifiseringsgrunnlag) og studiepoeng, men det vert og gjort framlegg om ei rekke endringar også under andre punkt i emneskildringa.

Studiepoeng (ECTS-credits)

2018-versjonen var ein pilot der vegen i stor grad måtte bli til medan vi gjekk. På bakgrunn av piloten i 2018 har vi no hausta så mykje erfaring og kome så langt i utviklinga av sommarprogrammet at vi meiner at det ikkje er nokon grunn til at emnet ikkje også skal kunna gje studiepoeng, og slik gje inntekter til fakultetet i form av studiepoengsproduksjon.¹ Studiepoeng vil ikkje berre vera ein føremon for fakultetets økonomi, men også vera av verdi for både dei norske og dei utanlandske studentane.

Basert på lengda av sjølve programmet, to veker, kunne ein tenkja seg at emnet gav 3 studiepoeng. I 2018 vart kvar førelesar beden om å koma med framlegg til tilrådd litteratur slik at studentane kunne utforska tema for forelesinga vidare dersom dei ønskte det. I løpet av dei to vekene undervisninga føregår er programmet så tettepakka av førelesingar og bedriftsbesøk at det er nær sagt umogleg for studentane å forhalda seg aktivt til den tilrådde litteraturen. I tillegg kjem at det er slitsamt å vera i eit ukjend land og ein ukjend kultur, slik at energien som er att til lesing på slutten av ein lang dag er ikkje-eksisterande. Sjølv om det ikkje er krav om at ein skal ha forkunnskapar innan maritim rett, og førelesingane i 2018 heller ikkje var lagt opp slik at ein venta at studentane skulle ha sett seg inn i noko materiale på førehand, såg vi at det ville løfta diskusjonane og innspela i undervisninga, og dermed også læringsutbyttet, dersom studentane hadde hatt høve til å gjera seg litt kjend med temaa til førelesingane på førehand.

¹ Fordi emnet i hovudsak er eksternt finansiert gjennom midlar fakultetet har fått tildelt frå Diku sitt UTFORSK-program og gjennom søknader om stønad som Maritime Bergen og fakultetet har fått innvilga frå Bergen kommune, Hordaland fylkeskommune og aktørar i næringslivet, er det pt. uklart kor stor del av resultatmidla som vil bli overførte til fakultetet. Emnet trekkjer ikkje på fakultetets undervisningsrekneskap, då både eksterne og interne undervisarar vert honorerte via Maritime Bergen. Likeeins vert alle kostnader til kost, losji og transport under sommarprogrammet dekte av dei eksterne midla. Dei kostnadene fakultetet sit att med er administrative ressursar, internhusleige, kopiering etc. Deler av desse kostnadene kan også seiast å vera dekte då administrative kostnader ligg inne i budsjettet for UTFORSK-prosjektet. Tilskotet til administrative kostnader i UTFORSK-prosjektet er ein samlepott som også skal kompensera for administrasjon av ei rekkje andre aktivitetar i prosjektet. Det er likevel ikkje tvil om at dei administrative kostnadene i Diku-finansierte prosjekt må sjåast som eit tilskot, og ikkje fullfinansiering av dei reelle administrative kostnadene.

Kor stor del av emnet som er internt og eksternt finansiert har betydning for kor store deler av resultatmidla som vert overførte til fakultetet, og vert bestemt av den prosenten vi har gjeve opp i FS. Per dato står emnet registrert som 100% internfinansiert ettersom det fordi det var 0 studiepoeng uansett ikkje spelte noka rolle for dei resultatbaserte overføringane. Når emnet no vert føreslått endra til å gje studiepoeng er det viktig at prosentsatsen vert oppgjeven korrekt. Administrasjonen held på å å prissetja det interne bidraget, og undersøker også korleis andre fakultet bereknar eigeninnsatsen i emne med eksterne bidrag. Dette arbeidet er ikkje slutført på noverande tidspunkt, men det er klart at prosenten som er registrert i FS per dato må nedjusterast før vi får overføringar for 2019-versjonen.

I 2019 planlegg vi difor å gjera den tilrådde litteraturen tilgjengeleg i forkant av kurset, og uttrykkja ei forventning om at studentane til ein viss grad har sett seg inn stoffet på førehand. Dette gjer at arbeidsmengda på kurset i realiteten blir meir enn berre dei to vekene programmet pågår. Vi tek sikte på å gjera litteraturen tilgjengeleg *minimum* fire veker før programstart og legg til grunn at studentane vil nytta i overkant av ei veke til å førebu seg til sommarprogrammet. Dette gjev grunnlag for å tileigna emnet ytterlegare 2 studiepoeng, altså totalt 5 studiepoeng.

Ein føremon med at emnet får 5 og ikkje 3 studiepoeng, er at det vil passa betre inn i det som elles er den ordinære spesialemneporteføljen ved fakultetet slik at dei norske studentane som gjennomfører Maritime Bergen Law Summer Programme kan få nytte av emnet som del av spesialemna i mastergraden sin.²

Studienivå (Level of Study)

Ved første gongs gjennomføring vart studienivå sett til bachelor. Dette var både for ikkje å gapa for høgt før vi kjende innhaldet i emnet betre, og fordi vi ønskte å gjera emnet tilgjengeleg for norske studentar frå alle studieår.

Når emnet no skal få studiepoeng, ønskjer vi at det skal kunna reknast som eit spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap. Desse er oppgitt å vera på masternivå. Difor vert studienivå føreslått endra til master.

Mål og innhald (Objectives and Contents)

Mål og innhald vert føreslått utdjupa for å gje eit betre bilete av innhaldet i emnet. Det er inga faktisk endring frå 2018 til 2019, berre grundigare informasjon i emneskildringa.

Krav til forkunnskapar (Required Previous Knowledge)

Forkunnskapane dreier seg om kven som er kvalifisert for å ta dette emnet. For Maritime Bergen Law Summer Programme er ein sentral "kvalifikasjon" at ein er student ved eit av partneruniversiteta som er inviterte til å senda deltakarar til programmet. 2018-versjonen var ein pilot som opna for færre deltakarar enn det som var planen på lengre sikt. Som følgje av at 2019-versjonen vert utvida frå 20 til 35 internasjonale studentar, og at fleire av fakultetets partneruniversitet i Kina vert inviterte til å senda studentar, vert lista over universitet under overskrifta krav til forkunnskapar endra.

I tillegg til å utvida lista over kinesiske partneruniversitet som får senda studentar, får også fakultetets mangeårige partner Mitchell Hamline School of Law i St. Paul, Minnesota, USA høve til å senda inntil 5 studentar. Dette er ei oppfølging av at fakultetet gjennom mange år var vertskap for eit sommarprogram i regi av Hamline University School of Law. Sommarprogrammet vart lagt på is då finanskrisa sterkt påverka

² I dag er spesialemna ved fakultetet i hovudsak på enten 10 eller 20 studiepoeng. Men i kombinasjon med til dømes emnet JUS277-2-A Introduction to Copyright Law på 5 studiepoeng eller emnet JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse vil dei 5 studiepoenga frå Maritime Bergen Law Summer Programme kunna bidra til å oppfylle kravet om 30 studiepoeng spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap.

søknads- og opptakstala til law schools i USA, og dermed også interessa for sommarprogrammet. Dei seinare åra har Mitchell Hamline ytra ønskje om å re-etablere eit sommarprogram i samarbeid med fakultetet. På noverande tidspunkt kan vi ikkje sjå at vi har kapasitet til å gå inn i eit slikt samarbeid med Mitchell Hamline, og som ei mellomløyse har vi føreslått at dei kan få senda nokre studentar til Maritime Bergen Law Summer Programme. Dette gjev oss samstundes høve til å testa ut om sommarprogrammet vil vera eigna for ein breiare internasjonal studentmasse enn berre kinesiske studentar. Å introdusere ei gruppe studentar frå eit tredje land, med ein rettskultur ulik både den norske og den kinesiske, vil også auka internasjonaliseringa i programmet og kunna gje auka utbyte både for norske og kinesiske deltakarar.

Fordi den amerikanske juridiske graden er berre ein treårig grad, men ein «graduate degree» som ein byrjar på etter først å ha fullført ein «undergraduate degree» innanfor eit kva som helst anna fagområde, vil dei amerikanske studentane vera vidarekomne studentar allereie tidleg i studiet. Under forkunnskapskrav vert det difor spesifisert at dersom den juridiske graden ein er teken opp til i heimlandet er ein «graduate degree», er det tilstrekkeleg med berre eitt år med jusstudier før opptak til Maritime Bergen Law Summer Programme. I staden for å laga eit eksplisitt skilje mellom amerikanske studentar og eitt år med jusstudier på den eine sida og kinesiske studentar med to år med jusstudier³ på den andre sida, er forkunnskapsskrava utforma meir generelt for internasjonale studentar. På denne måten vil forkunnskapsskrava kunna passa også dersom det i framtida skulle bli opna opp for studentar frå alle land.

Under forkunnskapskrav (som i dette tilfellet meir er kvalifikasjon for opptak) vert det no også presisert at studentar som ikkje har fullført emnet tidlegare vil verta prioriterte framfor studentar som har fullført emnet frå før. Dette er med tanke på at nokre av dei norske deltakarane i 2018-versjonen potensielt kan komma til å ønskja å delta på nytt, noko som det ikkje er noko formelt i vegen for. Likevel finn vi det naturleg å prioritere nye søkjarar framfor søkjarar som alt har delteke. Maritime Bergen Law Summer Programme er eit godt høve til «internasjonalisering heime», og ein slik moglegheit er det ønskjeleg at flest mogleg norske studentar får ta del i. Det er difor føremålstenleg å prioritere nye søkjarar.

Under avsnittet som gjeld norske studentar vert talet på plassar for norske studentar endra frå «up to 10 students» til «10-15 students». 10 norske deltakarar er framleis idealet, men erfaringa frå 2018 viser at det kan koma noko fråfall idet studentane får svar på søknaden sin eller i løpet av sommaren. Det er difor behov for å ta opp litt fleire enn 10 norske studentar.⁴ Etter som det vil variera kor mange som eventuelt fell frå mellom at dei har fått opptak til emnet og at undervisninga startar, vil det eksakte talet på norske studentar kunna variera noko frå år til år. Den praktiske gjennomføringa av programmet vil ikkje lida av at vi eventuelt ender med litt fleire enn 10 norske studentar.

Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning (Teaching Methods and Extent of Organized Teaching)

³ Kinesiske studentar med to år med jusstudier bak seg vil normalt vera minst på tredje studieår ettersom den juridiske graden i Kina også inneheld andre emne enn juss dei første par åra.

⁴ I 2018 var det totalt 12 studentar som søkte om å få delta på emnet. Vi valde å gje tilbod om opptak til alle dei 12 studentane sjølv om emnet offisielt berre hadde 10 plassar til norske studentar. Ved undervisningsstart var det 8 norske studentar som framleis var med og som fullførte MBLSP 2018.

Under dette punktet er det inga materiell endring frå 2018 til 2019, berre betre formulering av informasjonen i emneskildringa, samt at informasjon knytt til tidspunkt for høvesvis førelesingar og ekskursjonar (morgon/ettermiddag) er teke bort då dette er timeplanrelatert og ikkje treng stå i emneskildringa.

Obligatorisk undervisningsaktivitet (Compulsory Attendance and Assignments)

Kravet om 75 % oppmøte på førelesingar og bedriftsbesøk vert vidareført. I emneskildringa tek vi høgde for at nokre av dei norske studentane som deltok i 2018 kan komma til å ønskja å delta på nytt i 2019. Dette både fordi programmet og interaksjonen med dei kinesiske gjestene var ei så kjekk oppleving at dei kan ønskja å gjera det på nytt, og fordi dei kan ha ønskje om å oppnå studiepoenga emnet no vil gje.

Det er, som allereie nemnt ovanfor, ikkje noko i reglementet som er til hinder for at studentar som deltok i 2018 kan gjera det på nytt i 2019. Men fordi dei norske studentane har ei sentral rolle i gjennomføringa av sommarprogrammet som vertskap og guidar for dei kinesiske studentane, er det avgjerande for sommarprogrammets suksess at dei norske studentane deltek fullt ut også om dei tek emnet for andre gong. Det er difor lagt til eit atterhald om at studentar som eventuelt tek emnet på nytt må delta på nytt i undervisning og bedriftsbesøk. Godkjend oppmøte frå 2018 vil ikkje kunna vidareførast som godkjend oppmøte i seinare års versjonar.

Vurderingsformer (Forms of Assessment)

Når emnet no vert studiepoenggevendende ser vi behov for å leggja til eit anna sertifiseringsgrunnlag enn berre godkjend oppmøte. Det er naudsynt å kunna kontrollere at studentane har oppnådd det forventa læringsutbyttet, og ikkje berre har vore fysisk tilstades. Ved val av vurderingsform har vi lagt vekt på at det er eit kort og særskilt kurs slik at ein kan ikkje ha forventningar om at studentane rekk å tileigna seg særleg detaljert djupnekunnskap om maritim rett. Gjennom prøvingsforma må studentane likevel kunna visa at dei har fått eit visst overblikk over maritim rett og at dei i løpet av kurset har gjort seg nokre refleksjonar om kva som særpregar maritim rett. Vi har kome fram til at heimeeksamen framstår som den mest eigna vurderingsforma, og vi har vurdert korvidt denne skal leverast innan sommarprogrammet er slutt eller i etterkant av programmet.

Å skulla levere ein heimeeksamen til dømes nokre veker etter at programmet er slutt fryktar vi at vil bli prioritert vekk fordi ein så raskt vert fanga i dei ordinære studia sine og flyttar fokus bort frå sommarprogrammet. Vi ønskjer difor at vurderinga skal gjennomførast før studentane reiser heim frå sommarprogrammet for slik å sikra at alle faktisk avlegg eksamen og forhåpentlegvis består kurset. Ved å utforma eksamen som eit refleksjonsnotat kring nokre utvalde spørsmål, ser vi òg for oss at vi vil unngå eventuelle utfordringar knytt til potensielt ulik akademisk skrivekultur og ulik tradisjon for korleis ein nyttar og siterer kjelder.

Etter grundig vurdering har vi kome fram til at studentane første dag på sommarprogrammet vil få utdelt spørsmål/tema som skal handsamast i eit refleksjonsnotat som dei så smått kan arbeida med gjennom begge dei to vekene. Siste dag av programmet vert det også sett av ein bolk der studentane vert gjeve tid til å ferdigstill, eventuelt skriva, refleksjonsnotatet før innlevering.

I tilfelle der studentar ikkje får levert eksamen grunna sjukdom, eller ikkje består eksamen på første forsøk, vil kontinuasjonseksamen bli avtalt og organisert på individuell basis.

Litteratur (Literature)

Frå 2018-versjonen fekk den emneansvarlege hjelp til identifisera relevant litteratur for emnet. Kvar førelesar vart beden om å føreslå ein artikkel eller liknande, helst Open Access, som ville vera relevant som introduksjon til, eller vidare lesing om, temaet dei skulle førelese over. I samråd med årets førelesarar (som i hovudsak vil bli dei same som 2018) vil den emneansvarlege på denne bakgrunnen setja saman ei litteraturliste som vil bli lagt fram for Studieutvalet for godkjenning innan sommaren 2019. Det vil truleg vera mest praktisk å samla litteraturen i eit kompendium.

Når det gjeld å gjera litteraturen (og eit eventuelt kompendium) tilgjengeleg for studentane, må vi finna fram til ei løysing som gjer det mogleg for studentane å få tilgang til litteraturen i forkant av kurset. Pt. er det usikkert om litteraturkiosken, som er UiB si standardløysing, vil vera tenleg i dette tilfellet. Dette er spørsmål som vil bli utgreidd i løpet av våren, og som den emneansvarlege i samråd med administrasjonen vil finna ei løysing på i god tid før studentane treng tilgang til litteraturen.

Vedtaksforslag

Dei føreslåtte endringane i emneskildringa, slik dei er viste i vedlegget, vert vedtekne.

INTØ/BJBO 18/02/19

Vedlegg: Emneskildring med spor endringer

ECTS Credits

~~Emnet gjev ikkje studiepoeng, men godkjend deltaking kan påførast vitnemålet.~~

5 ECTS

Level of Study

~~BA~~ Master

Teaching semester

Summer.

Objectives and Content

Bergen is the maritime capital of Norway, and the Maritime Bergen Law Summer Programme provides an introduction to Maritime Law in a broad sense. The maritime business sector is of great national importance. In addition, it represents huge opportunities for cooperation between Chinese and Norwegian enterprises.

The course is built up around the life cycle of a ship. Starting out from ship registers, ship financing and shipbuilding contracts. Continuing to contracts for the carriage of goods and passengers, marine insurance and liability for damage, loss and delays. Then the more troublesome parts of a ship's life such as environmental law and marine pollution, and choice of law and dispute resolution when problems or conflicts arise.

In addition to its focus on essential legal features of the maritime business sector, the curriculum introduces students to key features of doing business in Norway. Students will also be introduced to the Nordic Arbitration Model which is a recognized and often preferred model for solving disputes internationally.

Learning Outcomes

After completion of the Maritime Bergen Law Summer Programme, it is expected that the students should have basic knowledge of essential features of Maritime Law and the Maritime Business Sector.

The student shall have acquired:

- experience from interacting with persons from a different culture than their own and from explaining features of their own legal culture to a person from a legal culture different than their own.
- ability to communicate and cooperate with fellow students from a culture different from their own;
- basic legal English skills

Required Previous Knowledge

International students:

Admission is restricted to a designated number of five students from each of the following universities:

- China University of Political Science and Law
- City University Hong Kong
- Mitchell Hamline School of Law (USA)
- Peking University Law School

- [Renmin University of China Law School](#)
- Shanghai Jiao Tong University KoGuan Law School
- Tsinghua University School of Law

[Each year, the participating universities will be informed about the available number of places for their students.](#)

Interested students should contact the study abroad coordinator at their home university. Students will apply to their home university who selects and nominates a designated number of students.

To be eligible, students should have previous knowledge of law. By previous knowledge of law, we expect that students have studied law courses equaling approximately two years of law studies before the programme starts. Previous knowledge of Maritime Law is not required. [If the student is enrolled in a graduate law programme, one year of law studies is sufficient.](#)

Students should also have a good command of English, both written and spoken.

Norwegian students:

[Up to 10-15](#) students enrolled in the [MAJUR](#) or [MAJUR-2](#) programme may be admitted.

Interested students must submit an application according to the instructions and deadline which will be published annually in MittUiB well in advance of the next upcoming summer programme.

If the number of applicants is greater than the number of places available for Norwegian students, students will be selected based on the quality of their application. The selection is done by the course leader and the course administrator.

[Given that there are places available, students who attended the 2018 0-credits version may attend the MBLSP course again to gain ECTS credits.](#)

Given that there are places available, students who complete their master of law degree between the time of application and the start of the Summer Programme, may attend the programme enrolled as [POSTMAJUR](#) students.

However, students who will still be enrolled in the [MAJUR](#) or [MAJUR-2](#) programme at the time of the Summer Programme, will be selected before students who according to plan will complete the master of law degree before the start of the Summer Programme.

Recommended Previous Knowledge

Good level of English language.

Access to the Course

[MAJUR](#), [MAJUR-2](#), [POSTMAJUR](#), [INTL-MBLSP](#)

Teaching Methods and Extent of Organized Teaching

[During the two-week long programme, there will be a combination of lectures and field trips. classes in the mornings, and in the afternoons there will be site visits to businesses and government offices operating in the maritime business sector.](#)

[In addition to classroom lectures and discussions, each student's learning experience is enriched through a series of The field trips are site visits to businesses and government offices operating in the maritime business sector some of Maritime Bergen's member companies.](#) The companies represent the whole value chain of the maritime cluster; ship owners, service providers, shipyards and equipment manufactures.

Compulsory Assignments and Attendance

[Attendance](#) of lectures and excursions which are part of the programme is mandatory. An up to 25 % deviation from the general rule of 100 % attendance can be accepted.

In case a student who attended the 2018 0-credits version wishes to attend the programme again to earn ECTS credits, attendance of lectures and excursions in 2018 does not count towards later versions of the course. This is due to the key role Norwegian students have in the implementation of the programme, acting as hosts for the international students.

Forms of Assessment

Take home exam.

When a need for resit occurs, a resit will be organized on an individual basis.

At the beginning of the two-week programme, the students will be given select topics and questions to reflect upon throughout the duration of the programme. On the last day of the two-week programme, each student must submit an individual reflection paper based on their learning throughout the course.

The reflection paper may be developed throughout the duration of the programme. On the final day of the programme, the afternoon session will be reserved for finalizing and completing the paper before submission.

The reflection paper must be an individual, original work by the student, complying with academic and scientific ideals following academic standards for citation and references.

The reflection paper must be ~~no more than~~ 2000 - 3000 words.

The reflection paper will be evaluated on a pass/fail basis.

Exam language:

- Question paper: English
- Answer paper: English

Grading Scale

Pass or fail.

Subject Overlap

No overlapping with other courses.

Course Coordinator

Professor Bjørnar Borvik, PhD.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 15/19**Søknad fra Sören Koch om å få dekket kr. 1 200 for å registrere seg som «teacher» i Kahoot!**

Han viser til denne siden og opplyser at i Norge fikk han prisen oppgitt i NOK og til 1 200 kroner.

Step 3 of 3

Billing information

First name *

Last name *

Email address *

Email address

Company / Organization name *

Company / Organization name

VAT number (optional)

VAT number (optional)

Card details

VISA

AMEX

Card number *

XXXX - XXXX - XXXX - XXXX

Expiry date *

MM

YY

CVV ?

CVV

Country *

Select a country

Postal code *

Safe, secure, encrypted payment.

[Want to pay by invoice?](#)

Tracy Grinberg,
2nd and 3rd grade teacher, Loyola
Elementary School, Los Altos, CA

Kahoot! Pro for higher education

Users:

-

1

+

Summary

Annual plan price: **\$120.00**

Discount: **\$0.00**

[Apply coupon code](#)

Billed now: \$120.00

Buy now

6 reasons to start with Kahoot! Pro for higher education

✓

Gamify learning and make learning awesome, fun and engaging

✓

Track progress and step up formative assessment with advanced reports

✓

Get a secure team space.

✓

Collaborate on games with colleagues

✓

Boost community spirit by branding your games

✓

Keep our learning platform free for K-12 teachers and students around the world

[Tilbake til sakslisten](#)